



Forslag til utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark



Høringsdokument

Januar 2021

Innhold

1. Bakgrunn for oppdraget	3
2. Områdebeskrivelse – verneverdier	4
2.1. Miljøverdier	5
2.1.1. Landskap.....	5
2.1.2 Geologi	6
2.1.3 Vegetasjon.....	7
2.1.4 Fauna	8
2.2. Kulturminner i området	12
3. Brukerinteresser og eksisterende inngrep	13
3.1. Eiendomsforhold og eksisterende bygg	13
3.2. Fangstvirksomhet	14
3.3. Forskning og undervisning.....	15
3.4. Reiselivsaktivitet.....	16
3.5. Andre brukere.....	18
3.6. Sveagruva	19
3.7. Skipstrafikk	19
3.8. Tekniske installasjoner	21
4.Forslag til endringer	24
4.1 Innledning.....	24
4.2 Utvidelse og avgrensning av nasjonalparken.....	25
Avgrensning mot Sør-Spitsbergen nasjonalpark	26
Svea gruveområde.....	26
4.4 Forbud mot motorferdsel på islagte fjorder	28
4.5 Regulering av isbryting.....	29
4.6 Områder med ferdselsforbud	30
5. Vernebestemmelser med kommentarer	32
6. Navn på verneområde.....	41
7. Parallell regelverksprosess	42
8.Konsekvenser av verneforslaget	43
8.1 Konsekvenser for naturmiljøet.....	43
8.2 Konsekvenser for bruk av området	43
9. Økonomiske og administrative konsekvenser	47
10. Kilder	48
Vedlegg	48

1. Bakgrunn for oppdraget

Klima- og miljødepartementet (KLD) ga oktober 2018 Sysselemanden i oppdrag om å foreslå en utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark slik at verneområdet også omfatter Van Mijenfjorden med tilgrensende landområder. Bakgrunnen for oppdraget er å beskytte naturmangfoldet i denne delen av Svalbard med hovedvekt på isavhengige arter. Oppdragsbrevet fra KLD gir følgende beskrivelse av oppdraget:

Klimaendringene har de senere år ført til stadig mindre sjøis i fjordene på vestsiden av Svalbard. Dette har negative konsekvenser for arter som ringsel og isbjørn, som er avhengige av sjøisen som leveområde. Van Mijenfjorden er et av de få fjordområdene på vestkysten som fortsatt har bra med sjøis om vinteren og våren. Det er også her man forventer at sjøisen vil holde seg lengst når klimaet blir varmere. Van Mijenfjorden har derfor blitt viktigere som leveområde for is-avhengige arter på vestsiden av Svalbard, og forventes å bli relativt sett enda viktigere etter hvert som det blir mindre sjøis i de andre fjordområder på vestkysten. Samtidig har Van Mijenfjorden blitt et stadig mer populært mål for skuterturer om våren. Dette skyldes ikke minst muligheten for å se isbjørn.

Van Mijenfjorden er også en særegen arktisk terskelfjord, med Akseløya som barriere i fjordmunningen. Ved å utvide Nordenskiöld Land nasjonalpark, vil denne omfatte og sikre en større del av variasjonsbredden av naturtyper og landskapsformer på denne delen av Svalbard, med fjell, breer, isfrie daler, kystsletter og en av de store fjordene på vestkysten mot inngrep og negativ påvirkning fra lokal aktivitet, og bidra til å opprettholde villmark og uberørt natur. En utvidet nasjonalpark vil spenne over en betydelig variasjon i naturtyper og landskapsformer fra de indre fjordområdene og dalførene i øst, til Akseløya og Nordenskiöldkysten i vest.

Føringer for arbeidet

Forslaget til utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark skal inneholde en vurdering av hvilke deler av Svea som kan innlemmes i en nasjonalpark, og hvilke områder som bør holdes utenfor på grunn av graden av miljøpåvirkning og inngrepene som er gjort i dette området tidligere.

Behovet for beskyttelse av isavhengige arter som sel og isbjørn mot forstyrrelse og annen negativ påvirkning skal vektlegges i vernebestemmelsene.

Forslaget skal vurdere behovet for, og eventuelt foreslå nærmere avgrensede områder med begrensninger i ferdsel av hensyn til sårbart dyreliv. Dette gjelder særlig behovet for begrensninger på motorferdsel på sjøisen om våren. Forbud mot tungolje som bunkers for skip, og forbud mot isbryting i Van Mijenfjorden skal også være blant tiltakene som vurderes.

Fremdriftsplan og prosess

Oppstart av arbeidet med utvidelsen av Nordenskiöld Land nasjonalpark ble kunngjort 18.6.2019, med frist for innspill til oppstartsmeldingen 15.10.2019. Samtidig med dette ble det også meldt oppstart av arbeid med forvaltningsplan for Sentral-Spitsbergen, inkludert både de fire nasjonalparkene, og ikke-vernede områder. Det ble også meldt oppstart av arbeid med utredning av mulig vern av Nedre Adventdalen. Det ble avholdt åpent informasjonsmøte på UNIS den 4.7.2019.

I oppstartsmeldingen ble det informert om at det skulle opprettes arbeidsgrupper som skulle bidra med kunnskap og innspill, og det ble oppfordret til å oppnevne medlemmer til disse gruppene.

Norsk polarinstitutt hadde fått i oppdrag å lage en rapport med kunnskapssammenstilling av naturverdier for utredningsområdet, som ble ferdigstilt og levert i mai 2019.

Det ble etablert tre arbeidsgrupper, som hadde felles oppstartsmøte 4.12.2019. De tre arbeidsgruppene var for 1) forskning og undervisning 2) næringsliv inkludert reiseliv og 3) offentlig tjenesteyting og frivillige organisasjoner. Fokus for arbeidsgruppene var da innspill til forvaltningsplanarbeidet, og hvordan de ulike gruppene brukte det aktuelle området, inkludert utvidelsesområdet for Nordenskiöld Land nasjonalpark. Opprinnelig frist var at utkast til høringsbrev skulle leveres Miljødirektoratet før 1.7.2020. Arbeidsgruppene ble bedt om å levere innspill om bruk, ønsker og behov innen 1.5.2020.

Oppdraget med endringer i miljøregelverket grep inn i arbeidet med utvidelsen av Nordenskiöld Land nasjonalpark, og arbeidsgruppene ble informert om oppdraget og endringene i et felles møte den 18.2.2020. Dette gjorde at fokuset for arbeidsgruppene ble endret til også å komme med innspill til hele miljøregelverket. Det ble blant annet gitt en rekke tematiske spørsmål, som det ble satt en frist til 1.6.2020 å besvare, sammen med innspill om bruk og behov i fremtiden. Alle gruppene ga innspill, som ga et bedre kunnskapsgrunnlag for det videre arbeidet.

2. Områdebeskrivelse – verneverdier

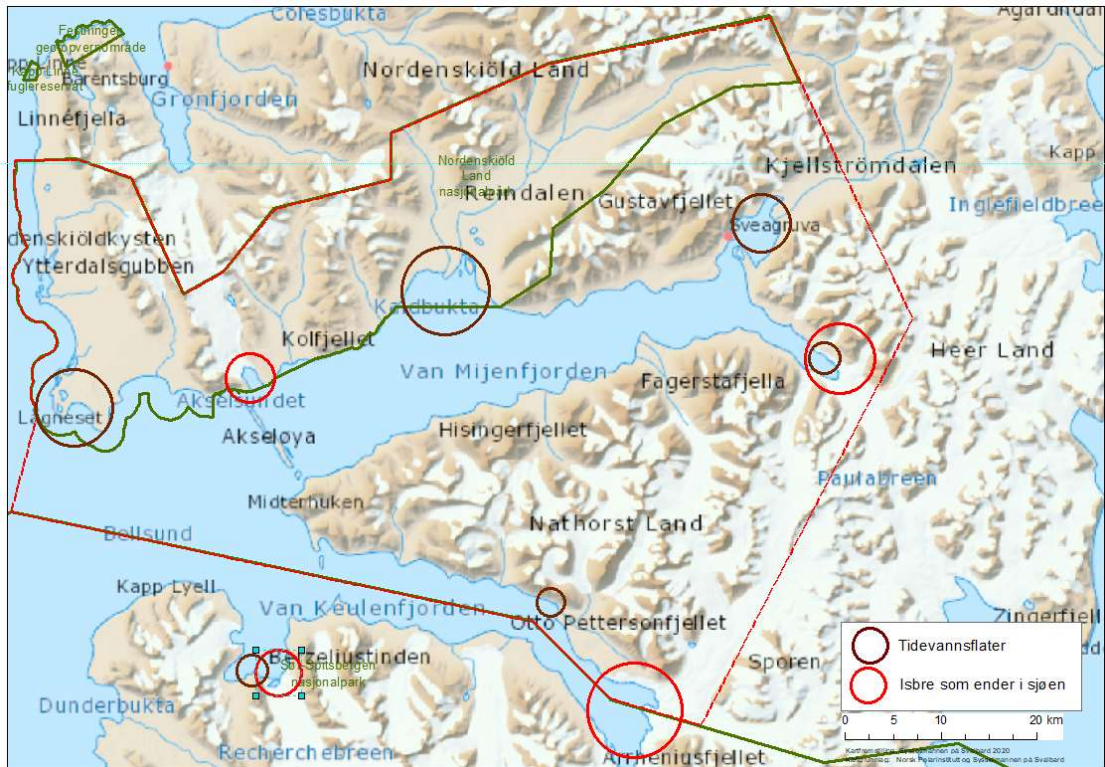
Klimaet på Svalbard gjennomgår store og raske endringer. Klimaendringene påvirker alle sjøområder rundt Svalbard, og i særlig grad fjordene langs vestsiden av Spitsbergen. I de senere årene har det vært lite eller ingen fastis i fjorder som har åpning ut mot havet, da varmere havstrømmer og større innstrømming av atlantisk vann trenger inn. Dette har ført til at fjorder som tidligere hadde isdekke mange måneder i vinterhalvåret, ikke lenger har det. Konsekvensene for isavhengige arter er særlig store; ringsel og storkobbe er avhengig av fjordisen for å kaste og die unger, felle pelsen og hvile, isbjørner trenger fjordis for jakt og transportvei, sjøfugl finner maten sin der, fjellrev trenger fjordis for næringssøk og transportvei og svalbardreinen for transportvei.

Van Mijenfjorden er en spesiell fjord ettersom den beskyttes av Akseløya som ligger som en barriere ytterst i fjorden. Van Mijenfjorden har derfor hatt mer fjordis enn flere av de andre fjordene på vestsiden de siste årene, og er dermed blitt et enda viktigere område for isavhengige arter. Is fra kalvende isbreer er viktig for hvor mye, og hvilken type is, som er tilgjengelig for dyrene. I utredningsområdet er det mange breer som ender i havet, bl.a. Paulabreen i Rindersbukta og Fridtjovbreen i Van Mijenfjorden. Innerst i Van Keulenfjorden er det fem breer som ender i havet.

Store, tidevannspåvirkede leireområder gir helt spesielle miljøforhold som har en rik bunndyrfauna. Slike flater forekommer ofte i tilknytning til elveutløp, og er viktige beiteområder for bl.a. fugl. Innenfor utredningsområdet er det flere slike tidevannsflater.

Kartet nedenfor viser isbreer som ender i sjøen markert med rødt. Mørkerød markering viser tidevannsflater¹.

¹ Norsk Polarinstitutt (2014) Kunnskapsgrunnlag for de store nasjonalparkene og fuglereservatene på Vest-Spitsbergen. Kortrapport 028.



Figur 1. Isbreer og tidevannssletter. Kilde: Norsk Polarinstitutt 2014.

2.1. Miljøverdier

2.1.1. Landskap

Landskapet langs vestsiden av Spitsbergen er preget av fjell og fjorder med isbreer, morener, samt grunne nes med laguner, tareskog og store tidevannssletter av bløtbunn og løsmasser. Innenfor strandflaten i vest ved Midterhuken finner vi alpine fjell som danner Midterhukfjellet og Bravaisberget. Breer og bredaler er en dominerende landskapstype i de sentrale delene av Nathorst Land, og øker i areal mot øst.

2.1.2 Geologi

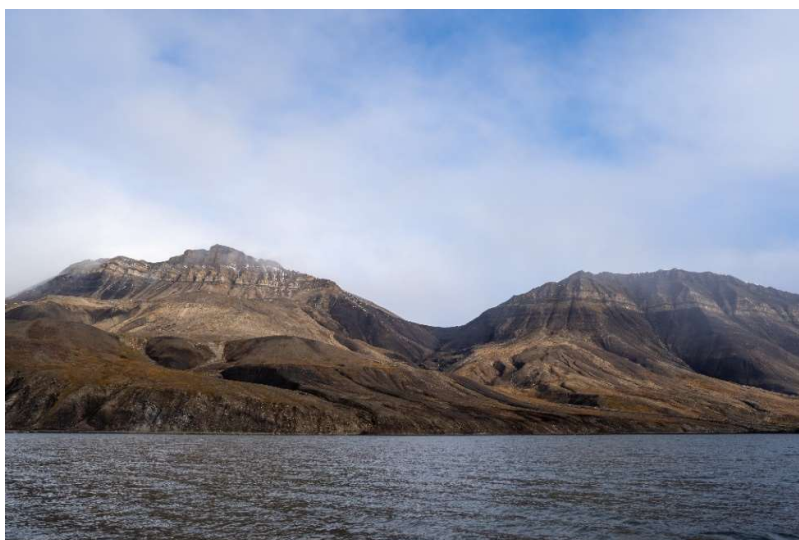


Figur 2. Stratigrafisk oversiktskart. Kilde: Norsk Polarinstitutt 2019

Området kan geologisk inndeles i 3 hovedenheter; 1) et grunnfjellsområde i vest, 2) et stort område med horisontale og svakt skråhellende sedimentære bergarter fra karbon til tertiær alder, og 3) et tertiært folde-skyvedekke på grensen mellom de to øvrige enhetene, figur 2.

Den mest spesielle geologiske lokaliteten mellom Van Mijen- og Van Keulenfjorden er Midterhuken og Akseløya.

Midterhuken består av sedimentære bergarter som ble sterkt foldet under den tertiære fjellkjededannelsen. Akseløya er en iøynefallende del av landskapet. Langs hele øya løper det linjer av steile, lagdelte bergarter som stammer fra perioden øvre perm. Bergartene her er flintførende og ble dannet som marine avsetninger².



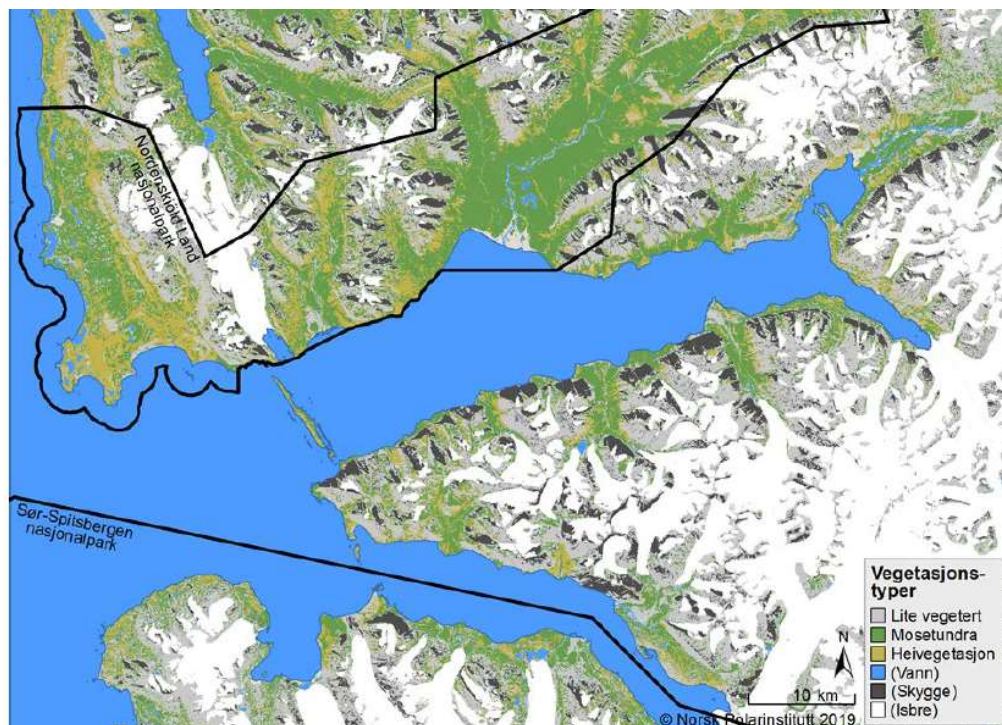
Bilde 1. Lagdelte bergarter i Van Keulenfjorden

² Norsk Polarinstitutt (2010) Cruisehåndbok for Svalbard

2.1.3 Vegetasjon

Da Nordenskiöld Land ble vernet i 2003 hadde verneformålet fokus på det isfrie dalføret Reindalen, med frodig vegetasjon og tilhørende beite.

Det er lite detaljerte data på vegetasjon, men det er laget vegetasjonskart på landskapskala ut fra satellittdata, med en oppløsning på 30 meter. Ut fra dette er det gjort forenklinger og generert klasser av vegetasjonstyper, figur 3.



Figur 3. Hovedmønster for forekomst av vegetasjonstyper. Kilde: Norsk Polarinstitutt 2019

Kartet viser at mosetundra dekker stedvis store deler av dalbunnene, de flate flyene og i de skråningene der vann og næringsstoffer er tilgjengelige. Nord for de indre delene av Van Mijenfjorden er det store områder med isbreer og ikke-vegeterte områder. Mosetundra er den mest produktive vegetasjonstypen, og som har størst arts mangfold.

Det finnes ingen kjente lokaliteter med kritisk trua naturtyper i utredningsområdet, men flere nært trua naturtyper forekommer: Permafrost – ferskvannsump forekommer i Reindalen, og fuglefjell-eng finnes under sjøfuglkolonier. Polarørken kan finnes i høyereliggende områder, og det er sannsynlig at man kan finne strandenger, men utbredelsen av disse endres på grunn av isdekke som ligger lenge, bølgeeksponering og isskuring.

Det er registrert 122 forekomster av rødlistarta plantearter i området. De fleste av registreringene er av eldre dato.

Naturmiljøet på land er preget av blant annet isbreavsetninger, som igjen påvirker miljøet i sjøen.

2.1.4 Fauna

Pattedyr

Alle brefronter som ender i havet er viktig for sel, og dermed isbjørn. Særlig binner med unger på våren er avhengig av sel. Det er telt over 1000 ringsel i hver av fjordene³.

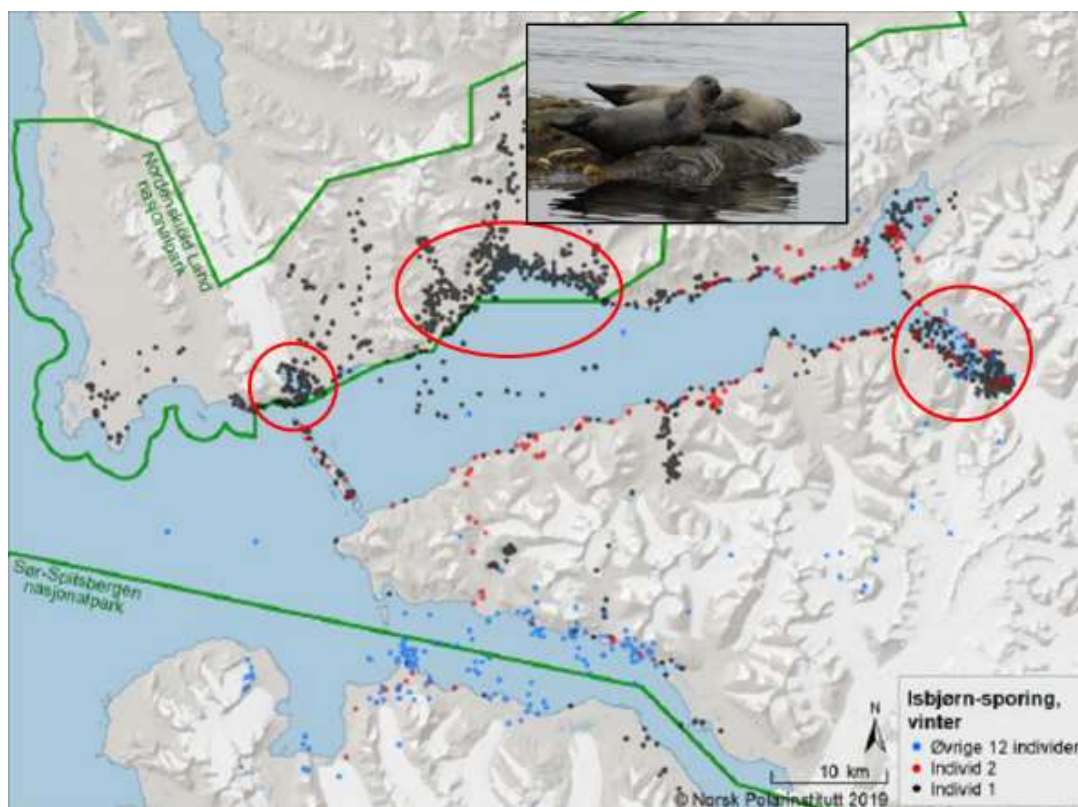
Van Mijen- og Van Keulenfjorden er svært viktige områder for noen individer av isbjørn. Det er satellittmerket 15 isbjørner, som kartene nedenfor er basert på. Ringsel er avhengig av aktive breer som ender i fjorden for at det skal lages kastehuler. Kasting skjer i april. Ringsel er avhengig av is eller å ligge på land i hårfellingsperioden i juni, for å hindre varmetap.

Avstanden fra utredningsområdet til østkysten er kort, og isbjørn vil raskt kunne komme til eller fra østkysten. Om sommeren skifter de isbjørnene som fortsatt har tilhold i området diett, og går over til å besøke fuglekoloniene ytterst i Van Mijenfjorden. Også Akseløya, Nordenskiöldkysten og Recherchebukta er i denne sammenhengen av betydning. Senere på sommeren beveger disse isbjørnene seg ofte nordover til Forlandet.

Kartene nedenfor, figur 4-6, viser de viktigste områdene for isbjørn til ulike årstider:

Isbjørn vinter:

Områdene Fridtjovhamna, Rindersbukta og Kaldbukta peker seg ut som spesielt viktige for isbjørn.

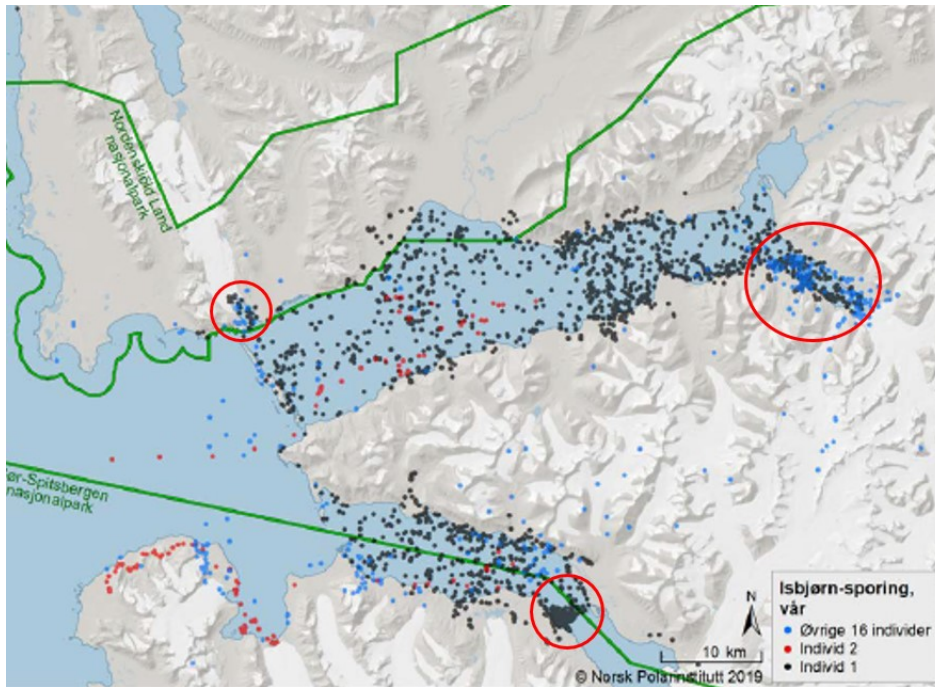


Figur 4. Viktige områder for isbjørn på vinteren. Kilde: Norsk Polarinstitutt 2019

³ Norsk Polarinstitutt (2019). Kunnskapssammenstilling i forbindelse med utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark.

Isbjørn -vår:

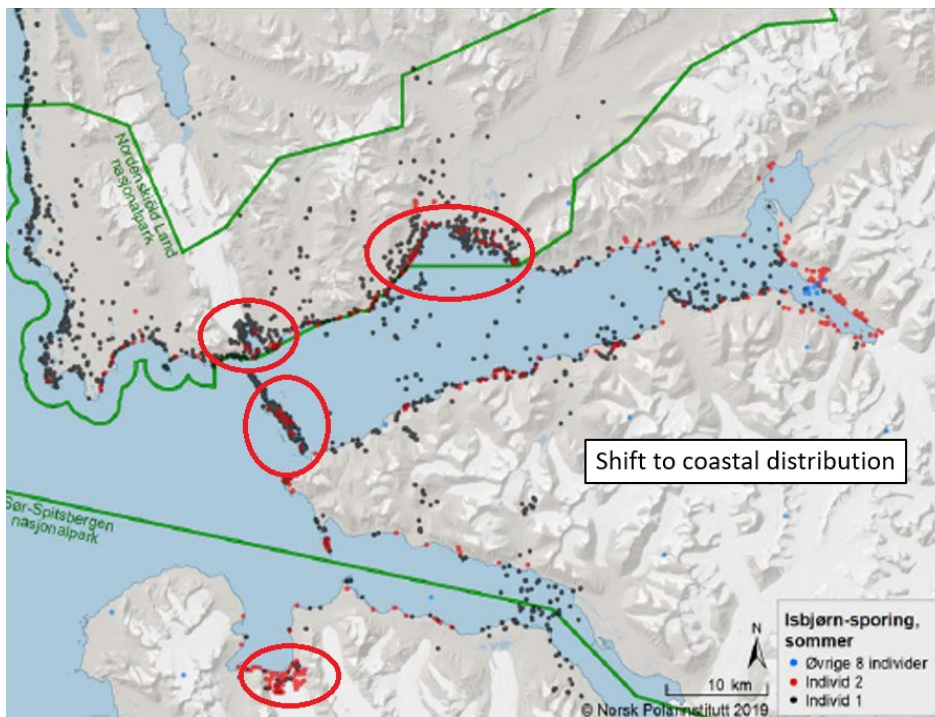
Fridtjovhamna, Rindersbukta og indre deler av Van Keulenfjorden er særlig viktige for isbjørn på våren.



Figur 5. Viktige områder for isbjørn på våren. Kilde: Norsk Polarinstitutt 2019

Isbjørn - sommer:

Fuglekoloniene ytterst i Van Mijenfjorden, Akseløya, Nordenskiöldkysten og Recherchefjorden er viktige. Senere på sommeren beveger isbjørnene seg vanligvis nordover til Forlandet.



Figur 6. Viktige områder for isbjørn på sommeren. Kilde: Norsk Polarinstitutt 2019.

Hvithval observeres jevnlig i begge fjordene. Innerste del av Recherchefjorden er attraktiv for hvithval, trolig på grunn av at ferskvann fremskynder felling av ytre skinnlag. Det er mindre hvithval enn før antatt.

Forstyrrelser fra skuter eller folk til fots er ikke relevant for hvithval, men forstyrrelser fra lufta eller til sjøs er relevant. Studier har vist at hvithval kan venne seg til støy⁴. Støyen avhenger av fart og frekvens på motorene. Hvithval reagerer på flystøy, høyde på flyvningen er ofte avgjørende.

Det er gjort mange observasjoner av steinkobbe og storkobbe, men ikke systematisk. Det er mange steinkobber i Kaldbukta. Sårbarheten er størst i yngle- og hårfellingsperioden. Storkobbe kaster vanligvis på isflak utenfor fastiskanten.

Det er registrerte liggeplasser for hvalross i Fridtjovhamna, Mariasundet og Calypsobyen.

Fjellrev bruker området gjennom hele året. De rike fuglefjellene i Ingeborgfjellet og Midterhuken er viktige nærings- og yngleområder, men den bruker også sørsiden av van Mijenfjorden. Den har også en betydelig marin næring i dietten, og bruker ofte fjordisen til å jakte selunger i kastetiden i april. Det er 8 fangstområder for fjellrev innenfor området.

Det forekommer svalbardrein i området gjennom hele året. Reindalen er det største og mest frodige dalføret på Svalbard, og er et viktig område for rein. Overvåking siden 1979 viser en økning i bestanden, og siden 2000 er det registrert mellom 800 og 1200 dyr i Reindalen med sidedaler. Fangstmannen på Akseløya tar ut ca. 30 dyr årlig.

Strandflater, som for eksempel Midterhuken, er viktige kalvingsområder i kystnære områder.

Fugl

De viktigste områdene for sjøfugl er i Bellsund, Midterhuken og Ingeborgfjellet (krykkje, polarlomvi, alkekonge + kortnebbgås, hvitkinngås). Hele Nordenskiöldkysten er utpekt som RAMSAR-område, figur 7. Området er viktig for sjøfugl både som hekkeområde og for næringssøk.

⁴ Norsk Polarinstitutt (2019). Kunnskapssammenstilling i forbindelse med utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark.



Figur 7. Rød linje viser RAMSAR-området på Nordenskiöldkysten. Dette betyr at området er særlig viktig for fugler både i regional, nasjonal og internasjonal sammenheng. Kilde: Svalbardkartet.

Det er ikke sjøfuglkolonier på sørsiden av Van Mijenfjorden på grunn av sein isgang og rolige, ikke bratte fjell. På nordsiden av Van Mijenfjorden, inkludert Akseløya er det også flere mindre kolonier med hvitkinngås, ærfugl, polarmåke, rødnebbterne, alkekonge og teist. På Eholmen hekker bl.a. ca. 3000-4000 par ærfugl, og ca. 1000 par hvitkinngås.

Ringgås hekker spredt i Reindalen, og indre deler av Van Mijen og Van Keulenfjorden. Det er viktige myteområder for ærfugl og praktærfugl langs Nordenskiöldkysten

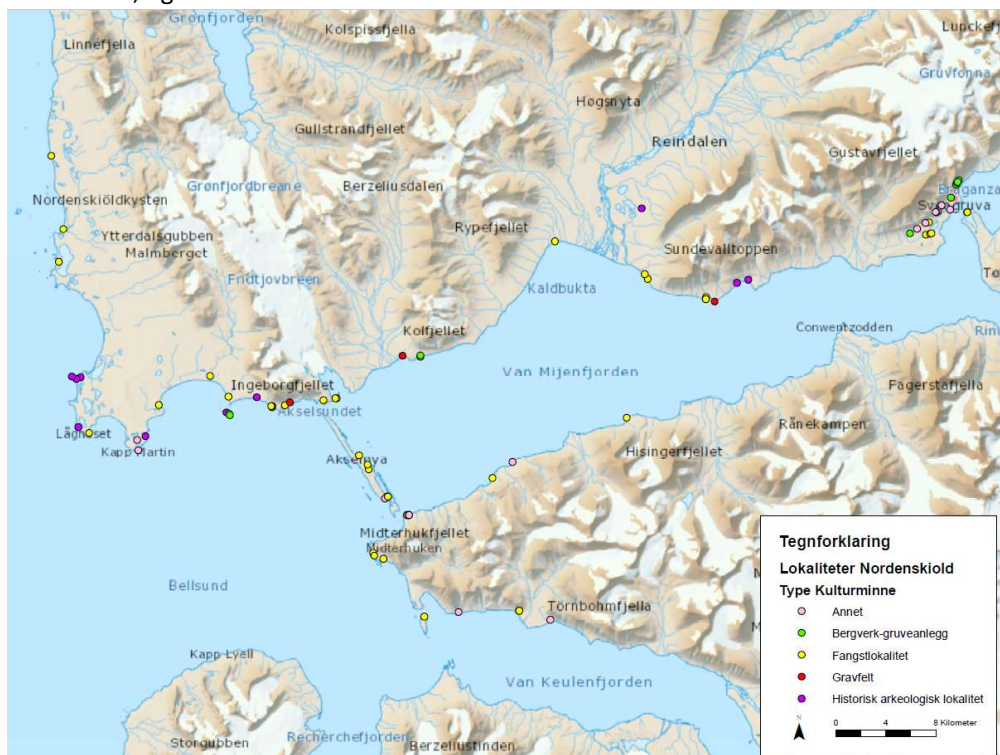
Habitatmodeller viser at det er svært begrenset hekkehabitat for svalbardrype, kun 4 % av totalt landareal er egnet for hekking. De beste habitatene finnes i smale bånd litt ovenfor overgangen mellom dalbunn og fjellside, og strekker seg opp i fjellsidene med sørlig eller sørvestlig eksponisjon der det finnes reinroseheier og snøbare rabber.

Svalbardrypa er mest sårbar for forstyrrelser i hekketiden. Par etableres i april, egg legges i første halvdel av juni, og klekkes etter 21 dager. Det er vanskelig å avgrense sårbare områder for denne arten.

Ismåke er tallrik innerst i Van Mijenfjorden, pga. viktig næringsområder ved brefronter. Koloniene er på høye fjelltopper, og er vanligvis lite utsatt for forstyrrelse da disse er relativt utilgjengelige for folk flest.

2.2. Kulturminner i området

Bellsund og Van Mijenfjorden har kulturminnetyper fra alle av Svalbards perioder med menneskers virksomhet, figur 8.



Figur 8. Kulturminnelokaliteter. Kilde: Askeladden og Sysselemannen på Svalbard

I Bellsund har det vært rike naturressurser for fangst og gruvedrift. Fjorden har kull, sink og forekomster av olje og gass. Her blir det isfritt tidlig på året, og her er gode havner, fuglefjell med rev, dunholmer, det er kort ut til områder med hval, Reindalen er rik på reinsdyr og isen i Van Mijenfjorden er kasteplass for sel som lokker isbjørn.

Den vesteuropeiske hvalfangsten begynte i 1611 og gode havner som Midterhukhamna kom tidlig i bruk. Her er en av de store hvalfangststasjonene med spekkovner, hustufter og graver. Russerne introduserte overvintringsfangst med hoved- og bistasjoner på 1700-tallet. Tufter finnes i nordvestre Bellsund på Lågneset, Gravsjøen, Van Meydenbukta og på Akseløya.

Norsk overvintringsfangst startet sist på 1800-tallet og området har tufter og bygninger. Fangst fra hovedstasjon eller bistasjon ble introdusert her i 1898, og en del av hovedstasjonen på Akseløya og en bistasjon i Midterhukhamna står i dag. Her er eldre, norske fangsthytter på Kapp Martin, Måsneset, Nipilodden, Eholmen, Sletbakkhytta, Kapp Scollin, og tufter flere steder. I dag drives det fangst fra en stasjon og bistasjoner i samme område. Det finnes revefeller i området og en bjørnebås, forløperen til selvskuddet. På noen steder med god havn og gode fangstmuligheter, som i Midterhukhamna og på Russeltvedtodden, er det kulturminner fra flere perioder. Det finnes noen få graver i tillegg til de i Midterhukhamna. Dette er fra russisk pomorfangst på Akseløya og enkeltgraver på Måsneset, Ingeborgfjellet og i Berzeliusdalen.

Den første norske forskningsovervintringen på Svalbard, og i Arktis, var nordlysstudier på Akseløya i 1902-03. Restene etter instrumentsokkene og deler av fangsthytta forskeren delte med fangstfolk står ennå.

Michelsenhuset fra 1901 på Camp Morton er området eldste bygning fra kullvirksomheten. Fra 1908 drev engelskmenn prospektering i området, og bygningene Camp Bell, Camp Millar og Clara Ville på Camp Morton, står igjen som vitner fra dette. Virksomheten har også gitt tufter, brakkeruiner, gruveåpninger, kullvogner og skipsvrak.

Sveagruva er det største kulturminneområdet. To tufter fra engelsk prospektering i 1908 ligger på hver side av Sveasundet. Fra 1917-1928 var det svensk virksomhet her. I 1944 ble Sveagruva delvis ødelagt av mannskaper fra en tysk ubåt som også brant en hytte i Kaldbukta. Tre bygninger og mange andre gruveminner finnes fra denne perioden.

På Dom Miguelodden står en fyrlykt, bygget av Sveagruva i 1946. Blåhukenhytta var hvilested for transport fra Sveagruva og ut til båter ved iskanten om våren.

På Sinkholmen i Reiniusøyane er det spor etter gruvedrift fra midten på 1920-tallet. Her finnes et feste for bru mellom øyene.

Vrak og skipsdeler finnes på Blåhukene, øst for Nipilodden og på Camp Morton.

3. Brukerinteresser og eksisterende inngrep

Innenfor utredningsområdet ligger Sveagruva arealplanområde. Sveagruva ble vedtatt lagt ned og tilbakeført i 2017, og arbeidet med tilbakeføring av området i henhold til Svalbardmiljøloven § 64 er nå i full gang. Arealplanen for Sveaområde opphørte 1.7.2020 og arealene skal etter dette forvaltes etter bestemmelsene i Svalbardmiljøloven for planområder uten vedtatt plan. Frem til oppryddingen i Svea er ferdig gjennomført, planlagt ut år 2024, vil også avslutningsplanen legge føringer for aktivitet i deler av området innenfor arealplanområdet.

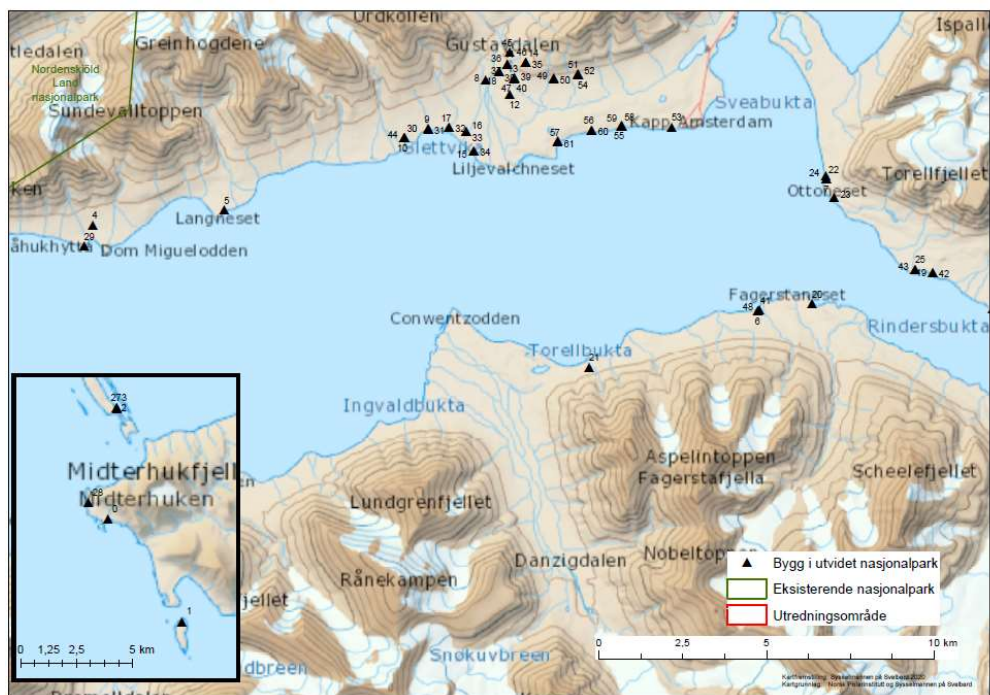
3.1. Eiendomsforhold og eksisterende bygg

Hele arealet eies av Staten ved Nærings- og fiskeridepartementet, NFD.

Figur 9 viser en oversikt over eksisterende bygg i forslag til utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark. I Vintergata og Gustavdalen med Slettevika er en rekke hytter, med tilhørende uthus. Det er også enkelte hytter i og rundt Rindersbukta, og enkelte bygg utover mot Kaldbukta, samt på Akseløya og ved Midterhukene. Liste over disse, med status på bruk og eiere finnes i vedlegg 5.

I Svea arealplanområde vest for Kapp Amsterdam, ligger det et hyttefelt som omfatter 18 hytter. En av dem er en godkjent næringshytte, Slettebu, som eies av Poli Arctici (nærmere omtalt under kap. 3.4). De andre eies av private, foreninger og UNIS.

Alle bygg innenfor det som har vært omfattet av gruvedriften i Svea er ikke med i oversikten, ettersom de aller fleste av disse skal fjernes i forbindelse med oppryddingen.



Figur 9. Kart over eksisterende bygg i forslag til utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark (illustrasjon: Syssekmannen).

3.2. Fangstvirksomhet

Svalbard Fangst holder til i Bellsundområdet, og har et fangstområde som avgrenses i øst av Blåhuken, til Båtodden på Nordsiden av Nordenskiöldkysten, hele sørsiden av Van Mijenfjorden, og til Eholmen og østsiden av Van Keulenfjorden. De mest brukte fangststasjonene, Akseløya, Kapp Schollin, Midterhuk og Eholmen, er markert med rødt i kartet nedenfor.



Figur 10. Markering av utstrekning av fangstområdet, med hoved- og bistasjoner. Kart: Syssekmannen på Svalbard

Virksomheten foregår i hele fangstområdet, men aktiviteten er sesongbasert, og ulike deler av terrenget brukes i ulike tider av året. Revefangst foregår i hovedsak på hele nordsiden av Van Mijenfjorden, samt Brommeldalen og Nipilodden i år med mye sjøis. Sanking av egg og dun fra ærfugl skjer på Eholmen, Akseløya med Kilskjæret og Kilodden, samt Mariaholmen. Seljakt foregår primært rundt Kapp Schollin, Kaldbukta og Fridtjovhamna, og på selve Van Mijenfjorden og Van Keulenfjorden. Det jaktes primært storkobbe, som selges, brukes i egen matlaging og nyttes til dyrefor. Som en følge av lite sjøis jaktes det ringsel kun sporadisk, dersom behov. Reinsjakt foregår langs kysten i hele området vest for Reindalselva. En begrenset jakt på kortnebbgås skjer i hovedsak i Berzeliusdalen, Kapp Schollin og i dalfører på sørsiden av Van Mijenfjorden. Rypejakt skjer i hele fangstområdet.

Fangstmannen har laget en tabell som illustrerer når de ulike aktivitetene foregår, se under:

Fangståret i moderne tid – Svalbard Fangst												
Aktivitet	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Dun/egg												
Reinjakt												
Rypejakt												
Gåsejakt												
Fjellrev												
Seljakt												
Videreforedling av kjøtt												
Bearbeiding av dun												
Bearbeiding av skinn												
Vedlikehold fangsthytter												
Klargjøring utstyr/feller												
Markedsføring og salg												

Figur 11. Fangstaktiviteter gjennom året. Kilde: Svalbard fangst

Store deler av jakt- og fangstområdene til Svalbard fangst ligger innenfor dagens Nordenskiöld Land nasjonalpark. Dyrelivet i nasjonalparken forvaltes gjennom bestemmelser i Svalbardmiljøloven med forskrifter. Det framgår av forskrift om høsting på Svalbard at høsting ikke skal påvirke bestandenes sammensetning og utvikling nevneverdig.

Sanking av egg og dun skjer både innenfor og utenfor nasjonalparken, og innenfor naturreservater for fugl. For sanking innenfor naturreservatene for fugl har det vært gitt dispensasjon fra verneforskriften.

3.3. Forskning og undervisning

I følge innspill⁵ fra Universitetssenteret på Svalbard (UNIS) er hele Van Mijenfjorden, samt områdene rundt Sveagruva svært viktige for UNIS sin undervisning og forskning. Foruten nærområdene til Longyearbyen er det rundt Van Mijenfjorden UNIS har størst feltaktivitet.

UNIS har omfattende aktivitet på flere fagområder. Det drives geologisk forskning og undervisning knyttet til geologiske formasjoner fra Midterhuken og Akseløya i vest, til sedimentologi i Braganzavågen i øst. Videre drives det studier knyttet til permafrost i de store dalførene og landflatene, samt glasiologiske studier av de breene som munner ut i Van Mijenfjorden. Hele området brukes til biologiske studier, der flora og fauna i dalførene og landflatene er viktig.

⁵Innspill om brukerinteresser i utredningsområdet fra arbeidsgruppa for forskning og utdanning

Videre er Van Mijenfjorden viktig i marinbiologiske studier, spesielt fordi området ennå har stabil fjordis gjennom vinteren. UNIS driver teknologi-studier knyttet til sjøis og isens effekt på konstruksjoner i strandsonen. Videre er UNIS sin geofysikk avdeling aktiv i området med studier knyttet til snø, is og meteorologi. Området er særlig viktig på grunn av stabil sjøis gjennom vinteren, samt muligheten for tilgang til infrastrukturen i Svea for å innkvartere studenter og forskere. I gjennomsnitt for 2018 og 2019 hadde UNIS 350 persondøgn for ytre deler av Van Mijenfjorden (kartutsnitt B10 i hovedkartserie S100) og 894 persondøgn for indre deler (kartutsnitt C10)

Ut fra databasen til Research in Svalbard (RiS) er det registrert noe feltaktivitet i området på sommer, høst og vinterstid, men her er store mørketall ettersom registreringen ikke er obligatorisk, og dekker ikke all aktivitet. I følge SIOS (Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System) har partnerne sin hovedaktivitet utenfor det aktuelle området. Områdene rundt Lågnesflya, Kapp Martin, Diabaspynten og nordover Nordenskiöldlysten er imidlertid av stor betydning for Universitetet i Groningen, som driver årlig feltarbeid på gjess, vegetasjon og isbjørn.

Norsk Polarinstitutt (NP) driver forskning og overvåking på arts-, bestands- og økosystemnivå i området, og har lange tidsserier fra forskning på mange områder over lang tid. Det er av stor betydning at det i framtida fremdeles blir mulig å drive aktivitet med forskere og annet personell, samt mulighet for å sette ut midlertidige installasjoner (lyttebokser, temperaturloggere, merking av vegetasjonsmoduler, kamera m.m.). For sjøfugl drives det tellinger hvert tiende år for en del arter, og ismåke overvåkes årlig i området. NP driver videre forskning og overvåking på isbjørn, hvalross, ringsel, steinkobbe, hvithval, storkobbe, svalbardrein, fjellrev, svalbardrype, vegetasjon og isbreer i området. Van Mijenfjorden er også aktuell for forskning på lavere trofiske nivå fremover.

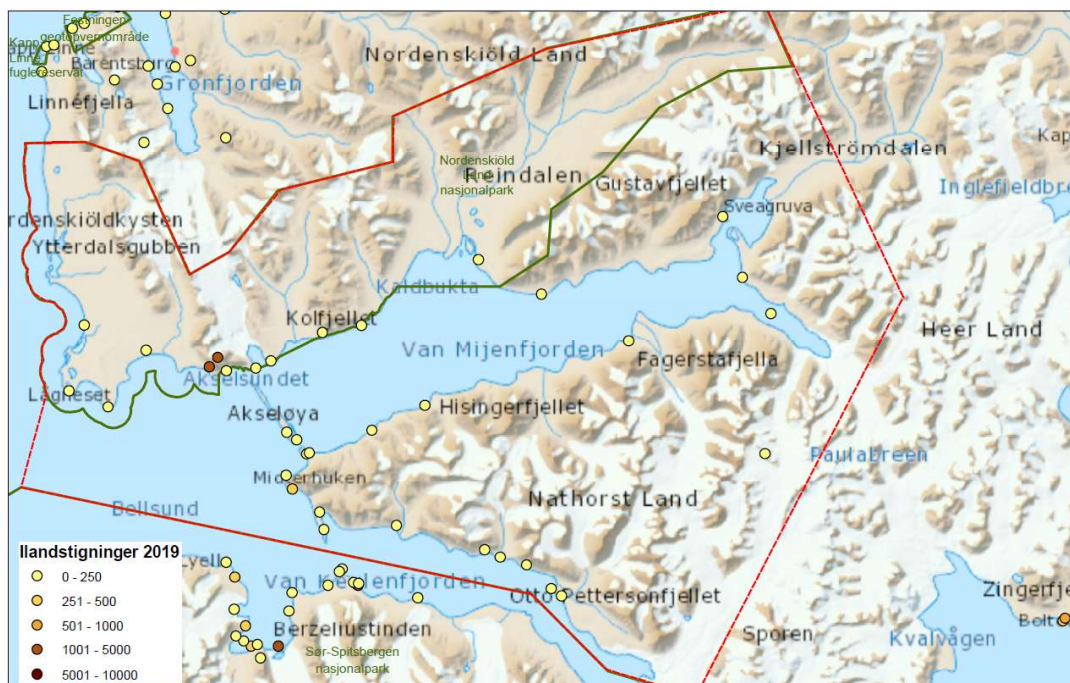
3.4. Reiselivsaktivitet

Området ligger delvis innenfor dagens forvaltningsområde 10, som definert i gjeldende forskrift om turisme, felttopplegg og annen virksomhet på Svalbard (turistforskriften). I henhold til gjeldende forskrift om motorferdsel på Svalbard har turoperatører lov til å arrangere turer med snøskuter i et område som er nærmest sammenfallende med forvaltningsområde 10. Vinterstid brukes dagens nasjonalpark av så å si samtlige turoperatører som kjører på snøskuter til/fra Barentsburg. Den vanlige ruten til Barentsburg (samt videre vestover til Isfjord Radio) fra Longyearbyen går gjerne gjennom Skiferdalen og Passdalen. Utover dette tilbyr noen få, mindre turoperatører turer til Van Mijenfjorden, Fridtjovbreen og Nordenskiöldkysten. De sistnevnte turene skjer gjerne med Isfjord Radio eller Barentsburg som utgangspunkt. De fleste turoperatørene velger å kjøre turer til etablerte destinasjoner vest (Barentsburg), nord (Tempelfjorden) og øst (Mohnbukta) for Nordenskiöld Land. Sysselmannen har per i dag ikke nøyaktige tall på denne ferdselen, det være seg totalt antall turfølgere eller antall snøskutere.

Området brukes også av individuelle reisende vinterstid, både motorisert og ikke-motorisert. Vi har heller ikke her tall på omfanget av denne ferdselen da den ikke er melde- eller rapporteringspliktig. Det er årlig flere ski- og hundeturer som er innom området, både de som starter i det skuterfrie området øst for Longyearbyen, samt skiturister som krysser Spitsbergen på langs eller på tvers. Skiturister som skal gå Svalbard på langs blir gjerne hentet med snøskuter på grensa til Sør-Spitsbergen nasjonalpark i sør. Slik transport bestilles gjerne hos en av turoperatørene, som må søke om dispensasjon for motorferdselen over Nathorst Land. Sysselmannen mottar årlig omlag 5-10 søknader om dette.

Sommerstid kan området i teorien nås til fots på overnattingsturer, men omfanget er trolig marginalt. Et fåtall turoperatører tilbyr dagsturer fra Longyearbyen til Van Mijenfjorden med båt, men turer hit bærer ofte preg av skreddersøm. Cruisenæringen har historisk sett brukt over 30

ilandstigningsplasser i det foreslåtte området (figur 12). I 2019 ble 10 av disse plassene brukt og cruisenæringen satte i land mellom 12 og 1763 personer på hver plass. De mest populære områdene ligger like nord og sør for Akseløya. De tre mest brukte ilandstigningsplassene i 2019 var Ingeborgfjellet, Midterhuken og Forsbladodden, med hhv. 1763, 371 og 154 besøkende personer. Mindre, private båter reiser gjerne innom Bellsund på vei nord- eller sørover langs Spitsbergen, men omfanget totalt er lite.



Figur 12. Ilandstigningslokaliteter i eksisterende vern- samt forslag til utvidelse. Kilde: Sysselmannen på Svalbard

Næringshytta i Slettvika

Ei av hyttene i Slettvika har siden 2008 blitt brukt som næringshytte for reiselivet etter tillatelse til omdisponering fra Sysselmannen. Det var Svalbard Reiser som fikk denne omdisponert, og denne er senere solgt til firmaet Poli Arctici. På lange turer kan man komme fra Kjellströmdalen dersom man har vært eller skal til Østkysten. Vanlige dagsturer fra hytta er sørover til Rinderbukta, eller toppturer på sør- eller nordsiden av Van Mijenfjorden. Hytta brukes kun vinterstid, og gjestene ankommer hytta hovedsakelig med snøskuter, men også grupper med skiturister bruker hytta. Ankomst til hytta skjer vanligvis via Reindalen og inn på fjordisen, Gustavdalen eller Höganäsbreen. Etter nedleggelsen av Svea vil ankomst via Höganäsbreen av sikkerhetsmessige grunner ikke være mulig. Det har vært en jevn økning i antall gjestedøgn i hytta fra 74 ved oppstarten i 2010 til 363 i 2018.



Bilde 5. Næringshytta Slettebu. (foto: Sysselmannen på Svalbard).

3.5. Andre brukere

Fastboende bruker området rundt og på Van Mijenfjorden i rekreasjonsøyemed, spesielt om vinteren ved bruk av snøskuter. Det er området nord for Van Mijenfjorden som blir mest brukt, både i forbindelse med dagsturer og hytteturer.

Lokale brukergrupper leverte i mai 2020 et innspill gjennom arbeidsgruppen for offentlig tjenesteyting og frivillige organisasjoner. De har levert informasjon om fastboendes faktiske bruk av områdene og synspunkter knyttet til tema i regelverket.

I noen grad henger vinterbruk av områdene rundt Van Mijenfjorden sammen med bruken av hytter. Det er flere hytter i Vårsolbukta som blir brukt jevnlig om vinteren og våren: Camp Bell, Camp Millar og Vårsolhytta. Normalrutene til disse går via Grøndalen og Orustdalen eller Erdmannbreen. På nordsiden av Van Mijenfjorden ligger Camp Morton som også er jevnlig i bruk. Alle disse ligger innenfor dagens Nordenskiöld Land nasjonalpark. Alle disse hyttene er lite i bruk utenom skutersesongen.

På sørsiden av Van Keulenfjorden og dermed i Sør-Spitsbergen nasjonalpark har fastboende tilgang til hytter i eksempelvis Calypsobyen og Fleur de Lyshamna. For å komme til hyttene sør for Van Mijenfjorden vinterstid krysses isen på Van Mijenfjorden eller i Rindersbukta. Deretter kjører man inn på de store bresystemene på Nathorst Land, via Brommeldalen eller Danzigdalen, og ned til Van Keulenfjorden via eksempelvis Sysselmannsbreen eller Doktorbreen. Deretter fjordisen i Van Keulen- og Recherchfjorden, eventuelt langs land på sørsiden av Van Keulenfjorden. Lenger sørover på Sør-Spitsbergen er hyttene både sommer og vinter brukt i et svært begrenset omfang.

I 2020 ble det levert søknader fra 55 personer om kjøring i Sør-Spitsbergen nasjonalpark, der det kan gis dispensasjon med hjemmel i § 11 bokstav c i *Forskrift om nasjonalparkene og naturreservatene på Svalbard*. I tillatelsen settes det vilkår om rapportering og 19 har rapportert om at turen ble gjennomført. Ikke alle har rapportert per 1. oktober 2020 og tallet er derfor ikke endelig.

Man kan få et anslag på hyttebruken ut fra overnattingsdøgn på organisasjonenes hytter: Longyearbyen jeger- og fiskerforening og foreningen To-Takteren viser til at det var 16 overnattingsdøgn på Camp Morton og det samme på Camp Millar i 2019, pluss/ minus fire døgn på hver. Begge hytter ligger innenfor dagens nasjonalpark. Utenfor Sør-Spitsbergen nasjonalpark er det ingen systemer som fanger opp omfanget av fastboendes ferdsel med skuter på nord- og sørsiden av Van Mijenfjorden, siden ferdsel hit ikke er søknads- eller meldepliktig.

Arbeidsgruppa for offentlig tjenesteyting og frivillige organisasjoner har også kartlagt områdene som blir brukt av deres medlemmer ved ilandstigning fra båt. Vårsolbukta, Kaldbukta, Svea, østsiden av Rindersbukta og østsiden av Conwentzodden er gjengitt som brukte områder. Det finnes ikke konkrete tall på fastboendes ilandstigninger, men arbeidsgruppen er tydelige på at det er Isfjorden som i størst grad blir brukt av de fastboende med båt sommerstid.

Det er jaktområde for rein i Reindalen, og det er tillatt å jakte rype etter gjeldene regelverk. Det er mulig for fastboende å søke om revefangst for perioden 1.11 – 15.3. Fangstområdene i Van Mijenfjorden strekker seg fra Blåhuken og innover fjorden til Martinkampen ytterst i Rindersbukta.

3.6. Sveagruva

Svea ble opprettet som planområde i 1997 og er i dag ett av arealplanområdene på Svalbard hjemlet i Forskrift om konsekvensutredninger og avgrensning av planområdene på Svalbard § 1. Sveagruva arealplanområde strekker seg fra Höganäsreen til Gustavdalen, og er totalt 16 km langt. Området har siden 1998 vært regulert av en arealplan og den siste, vedtatt av Sysselmannen 23.6.2017, opphørte 1.7.2020. Tiltak og annen aktivitet i området reguleres derfor i dag av bestemmelsene i Svalbardmiljøloven. Arealplanen har blant annet hatt egne bestemmelser om plassering av bygg og anlegg knyttet til råstoffutvinning, størrelse og utforming av fritidsboliger og hvordan det skal tas hensyn til forurenset grunn. SNSG har vært planansvarlig også etter at NFD overtok som eiere av selskapet. Inntil arbeidene med oppryddingen av Sveagruven er gjennomført, vil avslutningsplanen med tillatelser fattet av Sysselmannen være bestemmende for hvilke tiltak som er lovlige å sette i gang, og gi føringer for bruken av området for de deler av Svea som berøres av oppryddingen.

Rammene for oppryddingen i Svea finnes i hovedsak i Svalbardmiljøloven og i underlaget for Stortingets beslutning om nedleggelse. I tillegg er det gitt egne driftstillatelser til deponi for avgangsmasser og avfall etter at Svalbardmiljøloven trådte i kraft i 2002, som har konkrete vilkår for avslutning ved opphør av drift.

Svalbardmiljøloven § 64 stiller krav om opprydding av virksomhet som legges ned eller opphører. Bestemmelsen sikrer blant annet at det skal utarbeides en plan for oppryddingen, og området skal *så vidt mulig* føres tilbake til sitt *opprinnelige utseende*. Dette innebærer at alle former for terrenginngrep o.l. som har endret områdets opprinnelige utseende, i utgangspunktet skal fjernes. Det har vært drevet gruvevirksomhet i Svea i over 100 år, så mange av sporene vil ligge der som fredete kulturminner. Deler av landskapet har også vært i kontinuerlig endring siden terrenginngrepene ble gjort på grunn av naturlige prosesser som ras, skred, bresmelting og erosjon. Det er et mål med oppryddingen at det skal legges til rette for opprettholdelse og gjenoppretting av disse naturlige prosessene.

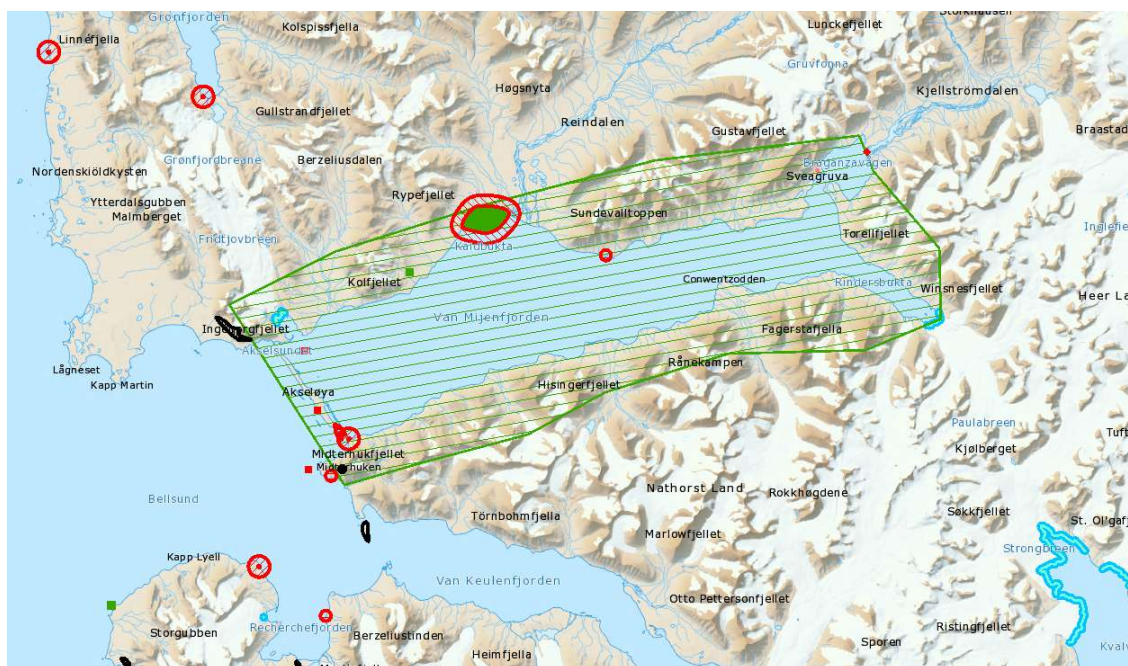
3.7. Skipstrafikk

I Van Mijenfjorden er det registrert seilas med flere typer skip. Ferdselen i selve Van Mijenfjorden er i stor grad knyttet til driften av Svea. Det er ikke funnet data fra fiskerifartøy i Van Mijenfjorden, øst for Akseløya. Derimot var det i 2016 registrert bulkskip, tankere, offshore supplyskip, stykkgodsskip og passasjerskip inne i fjorden.

Polarinstituttet peker i rapporten på at skipstrafikk vil kunne føre til lokale forstyrrelser av sjøfugl og sjøpattedyr. Konsekvensene av forstyrrelsen vil avhenge av tidspunkt, og mest kritisk er forstyrrelser i hekketiden når det gjelder fugl, og i og etter kasteperioden og i hårfellingsperioden for sel. Støy fra skipstrafikk er også nevnt som en mulig negativ påvirkning (Norsk Polarinstitutt, 2018).

Imidlertid er det oljesøl som følge av havari og grunnstøtinger som gir særlig grunn til bekymring. Konsekvensene avhenger blant annet av når utslippet skjer. Arter som har liten egenbevegelse, som for eksempel plankton, er sårbare, det samme er bentiske samfunn, altså arter med tilknytning til havbunnen, og fastsittende organismer. Arter som har en stor grad av egenbevegelse kan være i stand til å unngå områder med akutt forurensning og kan slik bli mindre berørt. Dette betyr likevel ikke at arter som sjøfugl og sjøpattedyr ikke blir berørt av akutt forurensning. Arter som lever lenge og får få avkom vil bruke lenger tid på å bygge opp igjen bestanden etter en påvirkning med dødelig effekt på mange individer.

Hele Van Mijenfjorden er pekt på som sårbar for oljesøl, og kartutsnittet nedenfor viser også områder som er spesielt sårbare for oljesøl.



Figur 13. Oversikt over PRIMOS-områder i utredningsområdet. Grønn skravur viser sårbarhet for oljesøl spesielt for organismer knyttet til sjøbunnen (bentiske organismer). Sirkler med rød skravur viser tilholdssteder for sjøpattedyr, som hvalross. Svart skravur viser hekkekolonier. Blå skravur viser brefronter. (Kilde: Svalbardkartet.)

PRIMOS- og RAMSAR-områdene i Van Mijen- og Bellsundområdet viser at området som omfattes av verneforslaget er svært sårbart for oljesøl.

Ut fra egne tilsyn og opplysninger i Barentswatch foregår det jevnlig omlastning i området. Dette foregår ved at skipene ligger inntil hverandre, enten i ro eller at de går parallelt i sakte fart mens omlastingen pågår. Dette skjer stadig i Bellsund-området, og gjerne nært Eholmen og andre lokaliteter med høye miljøverdier, som er sårbare for forurensning. Det er i dag ikke noe forbud mot omlasting fra skip til skip av fangst og bunkers, verken utenfor eller innenfor verneområder på Svalbard. Omlasting av bunkers krever heller ikke dokumentasjon til myndighetene, og det er derfor ikke mulig å verifisere om det har foregått omlastinger mellom fartøyene i de tilfellene der det er registrert fartøykontakter. Når det gjelder omlasting av fangst så er dette underlagt melde- og rapporteringsplikt hjemlet i forskrift om rapportering (posisjon, fangst og aktivitet) og kontroll mv. ved fiske og fangst i fiskevernsonen ved Svalbard.

3.8. Tekniske installasjoner

3.8.1. Oljeboringslokaliteter

I perioden 1965-1994 ble det boret flere prospekteringsbrønner etter olje og gass på Svalbard. Dette skjedde bl.a. i Vassdalen i perioden 1985-87 og på Blåhuken i 1965. Innenfor eksisterende nasjonalpark og utredningsområde finner vi 5 brønner, figur 14. Det er kun Ishøgda (Dom Miguelodden), som er utenfor dagens nasjonalpark, og som vil bli foreslått inkludert ved utvidelsen.

Selve borestedet ved Ishøgda består av et ca. 60 cm foringsrør med et 30 cm rør inni, bilde 6. Det er sement rundt det tykkeste røret og mellom det ytterste og det innerste røret. Det virker som om selve borhullet også er sementert helt opp. Det innerste røret har vært sveiset igjen, men frostsprengning har åpnet dette. Det ble målt ca. 0,3% gass ved en befarig i 2018. Selve borehullet ligger i dag ca. 30 m. fra brinken ned mot stranden. Brinken utsettes for kraftig erosjon, slik at området bør befares jevnlig. Det bør også settes opp merker slik at det er mulig å følge med hvor raskt kysterosjonen fortsetter innover mot borehullet. 250 meter sørvest for borehullet ligger det en ståltank. Denne ligger delvis ned i bakken. Det har ikke vært mulig å fastslå om det per i dag er innhold i tanken. Prøver tatt i området i 2018 viser imidlertid ingen større forurensninger i nærheten av installasjonene.

Det er rester av en vei fra Dom Miguelodden og til borestedet, og det ligger noe avfall (grov wire) på stranden nedenfor borestedet⁶.



Figur 14. Røde punkt markerer oljeboringslokaliteter. Kilde: Sysselmannen på Svalbard og Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren på Svalbard 2018).

⁶ Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren på Svalbard 2018



Bilde 6. Borehull og prøver på Ishøgda.

3.8.2. Basestasjonen ved Deinbolltoppen

På Deinbolltoppen, ca. 710 moh. og ca. 2,5 km. i luftlinje nord for Svea sentrum er det en basestasjon som leverer data og telekommunikasjon til Svea, bilde 7. Anlegget består i dag av to brakker, aggregatcontainer, antenneanlegg og dieseltank. Kraftlinjen mellom Svea og Deinbolltoppen består av ca. 30 stolper, den siste delen fram mot basestasjon går kabelen i jordgrøft. Disse stolpene skal fjernes i forbindelse med oppryddingen i Svea.

Selve basestasjonen vil stå igjen etter oppryddingen, men da med en egen lokal strømforsyning. Store Norske Spitsbergen Grubekompani vil overdra stasjonen til staten ved endt opprydding i Sveagruva.

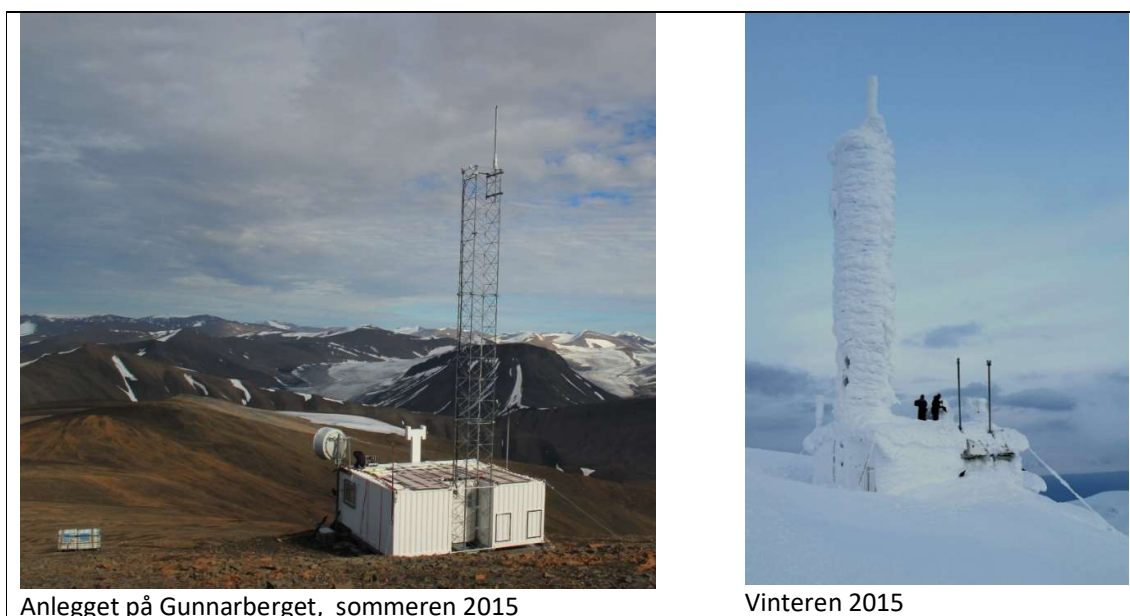


Bilde 7. Basestasjonen på Deinbolltoppen, juli 2020.

3.8.3. Basestasjon På Gunnarberget

På Gunnarberget ca. 770 moh. og ca. 4.5 km. i luftlinje nord for Van Keulenfjorden er det et flynavigasjonsanlegg for AVINOR, samt basestasjon for telekommunikasjon, AIS og VHF, figur 8. Posisjon for anlegget er 77°38.95'N, 15°4.72'Ø.

Anlegget eies av Avinor, og Telenor, Kystverket og Sysselemanden leier deler av anlegget for sitt utstyr. All transport av utstyr og personell for ettersyn skjer med helikopter.



Anlegget på Gunnarberget, sommeren 2015

Vinteren 2015

Figur 8. Basestasjonen på Gunnarberget

Anlegget består i dag av tre containere og antenneanlegg. Anlegget drives av diesel, og det er til enhver tid en til flere dieseltanker ved anlegget.

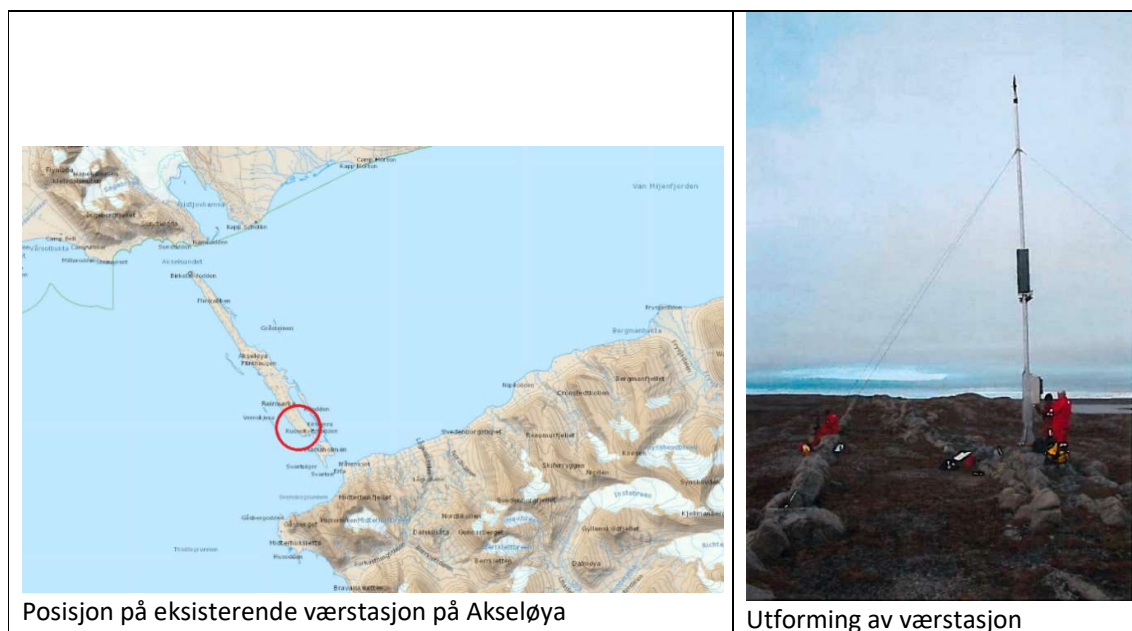
Avinor har testet ut andre energiløsninger på noen av anleggene sine, for eksempel på Torfjellet er det installert solcelleanlegg og vindmølle. Dersom det viser seg at dette fungerer, må en ta høyde for at man ønsker dette også på anlegget på Gunnarberget. Dette vil gjøre at man unngår transport og forbruk av diesel.

3.8.4. Værstasjon på Akseløya

På Akseløya står en 10 meter høy værstasjon tilhørende meteorologisk institutt (met). Posisjon framgår av kartet nedenfor, figur 9. Dette er en av 9 satellitt-transitterende værstasjoner som met eier og drifter på Svalbard.

Meteorologisk institutt har behov for besøk på stasjonene minimum hvert 2. år for utskifting av slitedeler og kvalitetskontroller. Transporten foregår vanligvis med småbåt til alle lokalitetene, men dersom det er mest hensiktsmessig med tanke på isforhold og annet har man ønsket å ha

muligheten til ilandstigning med helikopter. De siste årene har det derfor vært søkt om å lande med helikopter i tillegg. Det har blitt gitt tillatelse til dette.



Figur 9. Værstasjon på Akseløya

4.Forslag til endringer

4.1 Innledning

Bestemmelsene i verneforskriften for eksisterende nasjonalpark har flere henvisninger til at Svalbardmiljøloven og forskrifter med hjemmel i denne regulerer nærmere bestemte tema. Dette er reguleringer om vern av planter og dyr, kulturminner og om motorisert terrengkjøring på frossen og snødekt mark og motorferdsel i vassdrag og sjø. På disse områdene er reguleringen lik både innenfor og utenfor nasjonalparken. Dagens forskrift inneholder også i noen tilfeller likelydende bestemmelser som Svalbardmiljølovens bestemmelser og også i slike tilfeller vil reguleringen være lik innenfor og utenfor nasjonalparken. Nye områder som innlemmes i nasjonalparken vil på nevnte områder ikke bli strengere regulert enn det som allerede gjelder etter Svalbardmiljøloven med forskrifter.

Nasjonalparkforskriften er i noen tilfeller strengere enn Svalbardmiljølovens bestemmelser og dette gjelder blant annet for virksomhet og tiltak hvor nasjonalparkforskriften i dag krever søknad i flere tilfeller enn Svalbardmiljøloven. Videre vil nasjonalparkvernet medføre en strengere vurdering av hvilke tiltak som kan tillates etter en søknad, f.eks. når det gjelder terrenginngrep eller utplassering av innretninger.

I forslag til ny verneforskrift for nasjonalparken foreslås både en videreføring av eksisterende bestemmelser og enkelte nye reguleringer. Disse nye reguleringene behandles nærmere under:

- utvidet areal tas inn i parken (kap. 4.1),
- regulering av motorferdsel på sjøis (kap. 4.4),
- forbud mot isbryting (kap. 4.5)
- ferdselsforbud i tre avgrensede områder i hekketiden for fugl (kap. 4.6).

Forslag til forskriftsbestemmelser og kommentarer er omtalt i kapittel 5.

Forskriften foreslås også modernisert og forenklet gjennom et klarere språk og slik at den blir enklere for brukere. Det foreslås videre endringer for å gjøre forskriften mer i tråd med utforming av verneforskrifter for nyere nasjonalparker og gjeldende reguleringsteknikk for oppsett av forskrifter. Dette gjelder bl.a. § 3 om forbud mot tiltak og inngrep. Bestemmelsen om i hvilke tilfeller forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse etter søknad er endret ved at flere typetilfeller er tatt inn av praktiske hensyn. Bestemmelsen i § 9 som gir unntak fra forskriftsbestemmelsene for politioppgaver, tilsyn og utrykning for brann- og redningstjeneste er endret fra dagens ordlyd for å være likelydende med dagens bestemmelse i lovens § 77. Slike endringer, som innebærer ingen realitetsendring eller kun svært små endringer fra dagens forskrift, beskrives utelukkende i kapittel 5 Vernebestemmelser med kommentarer.

Dagens § 7 om adgang til skjøtsel og utarbeidelse av skjøttsplan foreslås endret. Adgangen til skjøtsel fremgår allerede av Svalbardmiljøloven § 21 og trenger ikke videreføres i verneforskriften. Vi foreslår at adgangen til å utarbeide forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging og informasjon inntas i § 11 annet ledd. I tråd med gjeldende praksis foreslås det også tatt inn i bestemmelsen at planen skal godkjennes av Miljødirektoratet etter samråd med Riksantikvaren.

Dagens verneforskrift § 4 punkt 2.1, 3.1 og punkt 4.3 slår fast at planter og dyr, kulturminner, samt telting og leiropphold reguleres av Svalbardmiljøloven og tilhørende vedtak. Tilsvarende fremgår det av punkt 4.4 at motorisert terrengkjøring på frossen og snødekt mark og motorferdsel i vassdrag og sjø reguleres av Svalbardmiljøloven og forskrifter i medhold av denne. Dette anses ikke nødvendig å videreføre i forskriften da annet regelverk som gjelder generelt for Svalbard, uavhengig av om det fremgår av forskriften, også vil gjelde for områdene i nasjonalparken i tillegg til verneforskriften. Forskriften vil med disse forslagene bli kortere og mer oversiktlig.

Det er videre tatt utgangspunkt i at reguleringer som allerede følger av Svalbardmiljøloven og dens forskrifter ikke skal reguleres i verneforskriften, av hensyn til å unngå dobbeltreguleringer. I noen tilfeller er det likevel inntatt bestemmelser som også følger av Svalbardmiljøloven ut fra informasjonshensyn eller fordi det ut fra sammenhengen i forskriften anses hensiktsmessig.

4.2 Utvidelse og avgrensning av nasjonalparken

I oppdragsbrevet ble det gitt føringer om et den utvidede nasjonalparken skulle omfatte van Mijenfjorden med tilgrensende landområder/ landskapet som omgir fjorden. Som en del av forslaget til utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark skal det inngå et forslag til avgrensning i Svea gruveområde. Det skal vurderes hvilke områder som må holdes utenfor nasjonalparken på bakgrunn av grad av påvirkning og størrelse/omfang av inngrep.

Forslaget til nasjonalpark strekker seg ned til Sør-Spitsbergen nasjonalpark sør for Van Mijenfjorden slik at man oppnår vern av et helhetlig fjordsystem som også omfatter Van Keulenfjorden, se forslag til utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark, vedlegg 1. Østgrensa blir foreslått som en rett linje i fortsettelsen av østgrensa på eksisterende nasjonalpark, fram til Passvaktaren (høyde 730) og i rett linje sør til Lågmulen og grensa for Sør-Spitsbergen nasjonalpark. På grunn av Rinderbuktas betydning for isavhengige arter som isbjørn og sel er det behov for å inkludere denne bukta. Ved å opprettholde avgrensningen som foreslått i oppstartsvarselet vil man også få inkludere de kjente ismåkekoloniene på Nathorst land og indre deler av Rindersbukta. Kunnskapsgrunnlaget viser blant annet at nordsiden av Van Keulenfjorden er viktig for isbjørn, særlig på våren. Å inkludere de deler av Van Keulenfjorden som ikke er vernet i nasjonalparken vil dermed sikre viktige habitat for isavhengige arter, og være i tråd med oppdraget. Avgrensningen er således valgt ut fra vernefaglige og arronderingsmessige hensyn.

Når det gjelder de ytre delene av Bellsund viser kunnskapsgrunnlaget at Bellsund er et svært viktig område for sjøfugl, og det vil være naturlig at hele arealet fra eksisterende grense i vest for Nordenskiöld Land nasjonalpark føyes sammen med nordvestgrensa for Sør-Spitsbergen nasjonalpark.

Sysselemanden forstår derfor at yttergrensa for en utvidet nasjonalpark følger utredningsområdet som kunngjort i oppstartsvarselet.

Dagens nasjonalpark utgjør et areal på 1337 km². Etter utvidelsen vil nasjonalparken være på ca. 4251 km².

Avgrensning mot Sør-Spitsbergen nasjonalpark

Forslaget til utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark møter grensen til Sør-Spitsbergen nasjonalpark i Van Keulen fjorden. Dette skaper en uheldig situasjon med tanke på regulering av forbud mot motorferdsel på sjøis da man får to ulike reguleringer midt på fjorden uten en naturlig avgrensning i terrenget.

Det bør vurderes om grensen til utvidelsen skal flyttes sørover slik at hele Van Keulenfjorden innlemmes i samme verneområde. Vi mener det vil være naturlig at området innlemmes i Nordenskiöld Land nasjonalpark fremfor Sør-Spitsbergen nasjonalpark fordi Van Keulenfjorden inngår i samme fjordsystem som Van Mijenfjorden og det vil være naturlig at begge fjordene ligger i samme verneområde.

Sjøisen på Van Keulenfjorden er også et mye brukt område av ringsel, og utgjør viktig mattilgang for isbjørn. Arealet passer derfor godt til formålet som foreslås til Nordenskiöld Land nasjonalpark, som vektlegger beskyttelse av isavhengige arter.

Svea gruveområde

Etter opprydding (se kap. 3.6) vil Svea gruveområde fremdeles bære preg av tidligere inngrep. Dette gjelder spesielt for de mest berørte områdene slik som oppredningsverket (ORV), flyplassen og kullageret på Kapp Amsterdam. Disse inngrepene er plassert i et morenelandskap skapt av isbreprosesser, og det vil derfor ikke være mulig å gjenskape naturlig terreng. Sysselemanden mener at inngrepsbildet i disse områdene vil være uforenelig med verneform nasjonalpark, selv etter tilbakeføring.

De mest berørte områdene er plassert relativt samlet uten store områder med uberørt natur imellom, og det foreslås derfor å unnta området rundt de største inngrepene fra nasjonalparken.

Skeidesteinsdeponiet på Lundbakken er et av de største inngrepene i Svea (figur 10). På grunn av økonomiske hensyn ble ikke inngrepet reversert og fjernet fra terrenget, men det ble jevnet ut dekket av stedege masser for å dempe inngrepets visuelle inntrykk i landskapet. Deponiet består av skeidestein og andre rene masser. Det er ikke påvist forurensende avrenning og det er heller ikke forventet i fremtiden fra denne typen masser. Inngrepet ligger plassert 3-4 km fra nærmeste store inngrep, ORV og flyplassen, i et område som ellers skal tilbakeføres til naturlig terreng så langt det lar seg gjøre.



Figur 10. Skeidesteinsdeponiet på Lundbakken i Svea. Det ble tildekket høsten 2020. I bakgrunnen, over bukta, sees området der oppredningsverket (ORV) og flyplassen ligger.

Deponiets beliggenhet relativt til andre større inngrep, og det faktum at det er tildekket er formildende omstendigheter i vurderingen av om deponiet kan inngå i verneområdet. Sysselmannen forslår at deponiet, samt området langs Braganzavågen ut til ORV innlemmes i nasjonalparken.

Damesmorenen er en spesiell landform som strekker seg fra området ved flyplassen til Linderothneset vest for Kapp Amsterdam. Damesmorenen er en del av et større morenekompleks som ble dannet for omkring 600 år siden da Paulabreen hadde en omfattende "surge" og rykket frem til området rundt Svea. Morenelandskapet som ble liggende igjen etter denne hendelsen har stor verdi som naturminne og er, som en sjelden landform, av internasjonal verdi⁷. I Svea gruveområde er store deler av denne morenen er ødelagt. Den resterende intakte morenen vest for Kapp Amsterdam har stor verneverdi, og bør innlemmes i verneområdet.

Sysselmannen foreslår at delen av arealplanområdet som ligger vest for Kapp Amsterdam inngår i vernet areal. Hyttene som ligger her kan innlemmes i verneform nasjonalpark uten å komme i konflikt med betingelsene i Svalbardmiljøloven § 16. Hyttene har enkel standard, er relativt små (gjennomsnittlig 48 m²) og ligger spredt i terrenget (figur 11). Landskapet der hyttene ligger fremstår fremdeles som relativt lite preget av inngrep.

⁷ Hagen m.fl. (2018) Avslutningsplan for Svea. Kunnskapsstatus for naturmiljø og kulturmiljø. NINA rapport 1578



Figur 11. Hytter i Gustavdalen. Hyttene ligger spredt over et stort område, og er avmerket med rød sirkel for bedre synlighet.

Etter Svalbardmiljøloven § 16 kan større uberørte eller i det vesentlige uberørte naturområder vernes som nasjonalpark. Formålet med nasjonalparken er å bevare et storslått, sammenhengende og i det vesentligste urørt arktisk dal- og kystlandskap med intakte naturtyper. Det er adgang til å ta med mindre arealer som er påvirkede i en nasjonalpark for å ivareta et sammenhengende naturområde. Hyttene i Gustavdalen og skeidesteinsdeponiet i Svea gruveområde utgjør inngrep i en svært liten del av den samlede nasjonalparken dersom områdene skulle innlemmes i nasjonalparken. Områdene hvor hyttene og skeidesteinsdeponiet ligger kan derfor tas med i nasjonalparken ettersom nasjonalparkområdet med en slik avgrensning fortsatt vil være sammenhengende og i det vesentligste urørt arktisk dal- og kystlandskap. Det har ingen presedensvirkninger for fremtidig søknader at slike inngrep befinner seg innenfor vernegrensen, da vern som nasjonalpark vil medføre at området skal bevares uten nye inngrep og det vil være uforenlig med vernebestemmelsene å gi dispensasjoner for tilsvarende inngrep i fremtiden. For å ivareta de sammenhengende naturområdene er det ønskelig at området inne i nasjonalparken som ikke vernes blir minst mulig, og begrenses til arealer som har en påvirkning som gjør det lite forenlig med vern som nasjonalpark. Delene av Svea gruveområde som skal unntas vernet fremgår av detaljkart for Svea, vedlegg 2. Arealet i Svea som unntas vern utgjør 4,9 km².

4.4 Forbud mot motorferdsel på islagte fjorder

Klimaendringene^{8,9} i Arktis har medført en reduksjon i forekomst av sjøis rundt Svalbard. Minkende sjøis i fjordene er en begrensende faktor for bestandsutviklingen for ringsel. Dette påvirker også isbjørn negativt ved at det blir mindre arealer for isbjørn som benytter fjordisen for jakt på ringsel. Det er derfor stor sannsynlighet for at motorisert ferdsel på sjøisen har potensiale for negativ innvirkning på isbjørnen og ringselens bruk av de samme områdene, noe som medfører behov for å beskytte disse. Som beskrevet over er Van Mijenfjorden, herunder særlig Rindersbukta og Fridtjofhamna, svært viktig for de isavhengige artene. Dette skyldes at fjorden har hatt mer stabile isforhold enn mange andre fjorder på Svalbard pga. de stedlige forholdene med Akseløya som en

⁸ Havisutbredelsen har minket kraftig de siste 30 år, og isen forsvinner raskere enn klimamodellene har kunnet forutsi. Isen er også blitt tynnere, og den kompakte og massive flerårsisen er det nå mindre av.

⁹ <https://www.npolar.no/tema/klimaendringer-arktis/#toggle-id-5>

buffer mot varme havstrømmer. Fjordsystemet har også flere isbreer som kalver rett i fjorden og gir gode forhold for kastehuler for sel. Idet fjordis øker forekomsten av isavhengige arter er disse områdene også attraktive turmål, særlig med snøskuter, fordi muligheten for å få sett både isbjørn og sel er større her. Tiltak som begrenser motorisert ferdsel i slike sårbare områder for dyrelivet vurderes derfor særlig viktig for å ivareta formålet med vernet.

Som beskrevet over under pkt. 3.4, foregår det største volumet av organiserte turer til andre destinasjoner enn turmål i Nordenskiöld Land nasjonalpark, slik som til Barentsburg, Tempelfjorden og Mohnbukta. Turer som tilbys i nasjonalparken er bl.a. turer til Van Mijenfjorden, Fridtjofbreen, Svea og næringshytta Slettebu, samt mer skreddersydde turer i dette området. All gruvedrift i Svea er nå opphørt og området skal så langt som mulig tilbakeføres til opprinnelig utseende, slik at det kun blir stående igjen et fåtall bygg til minne om samfunnet og driften i Svea. Sveagruvas historie vil trolig også i fremtiden være en interessant turdestinasjon.

For å beskytte de isavhengige artene, særlig isbjørn og ringsel i tråd med verneformålet, foreslås et generelt forbud mot motorferdsel for både fastboende og tilreisende på sjøis i Van Mijenfjorden med Rindersbukta og Fridtjovhamna. Det vil være behov for å krysse fjorden, og det foreslås at det skal være tillatt å krysse fjorden korteste farbare trasé. Som det fremgår av kart som viser forbud mot motorferdsel på sjøis (vedlegg 3) vil slik generell ferdsel ikke kunne skje i Rindersbukta, Fridtjovhamna og Van Keulenfjorden. Adkomst til hytter bl.a. i Gustavdalen, vil tidvis kreve ferdsel på sjøis langs land på grunn av krevende kjøreforhold på land. Det tas derfor inn et direkte unntak for slik nødvendig ferdsel på sjøis på korteste farbare rute langs land for adkomst til hytter innenfor strekningen Kapp Scollin – Kapp Amsterdam. Unntaksbestemmelsen vil også omfatte nødvendig ferdsel på sjøis for adkomst til næringshytta Slettebu.

Van Keulenfjorden vil delvis bli liggende inne i utvidelsen av Nordenskiöld Land nasjonalpark, delvis inne i Sør-Spitsbergen nasjonalpark. Det vil være behov for å kunne krysse Van Keulenfjorden bl.a. for adkomst til hytter på sørsiden av fjorden, inne i Sør-Spitsbergen nasjonalpark. Motorferdsel i Sør-Spitsbergen nasjonalpark er forbudt etter verneforskriften § 4, men tillatelse til motorferdsel kan etter søknad gis til fastboende etter § 11 bokstav c). Det bør være lik regulering av motorferdsel på sjøis i hele fjorden, og det foreslås derfor tatt inn en bestemmelse som åpner for at fastboende kan søke om å kjøre på sjøis på Van Keulenfjorden også i den utvidede nasjonalparken.

4.5 Regulering av isbryting

Sjøis er et viktig habitat og benyttes for næringsøk og som transportvei for mange arter, som isbjørn, selarter, sjøfugl, polartorsk, svalbardrein og fjellrev. I tillegg dannes egne økosystemer med arter i tilknytning til fjordis, som ulike typer alger og plankton. Isen har en sentral økologisk funksjon så snart isleggingsprosessen starter. Utviklingen de siste 10-15 årene viser at isutbredelsen er mindre enn før, isen blir ikke like tykk, legger seg senere og forsvinner tidligere i sesongen enn det man har observert for eksempel på 1990-tallet. I en situasjon med klimaendringer som forverrer isforholdene, blir isbryting en uheldig tilleggsfaktor det er grunn til å regulere for å beskytte isen som legger seg. Som beskrevet over har isen i Van Mijenfjorden vist seg å være mer stabil enn andre steder på Svalbard, og dette er derfor et svært viktig område for bl.a. isbjørn og ringsel.

På grunn av fjordisens betydning som habitat for mange arter, kan isbryting medføre en forringelse av naturmiljøet som vil kunne være forbudt etter den alminnelige regelen om ferdsel i

Svalbardmiljøloven § 73. På grunn av utviklingen er det imidlertid behov for bedre beskyttelse av fjordisen og et mer presist regelverk. Et forbud beskrevet som "forringelse av naturmiljøet" bør for slik aktivitet erstattes med et direkte forbud mot bryting av fjordis. Idet isens betydning som økologisk funksjonsområde starter allerede når isen legger seg, vil forbudet omfatte også tynn is som er i ferd med å legge seg. Det vurderes også nødvendig å regulere ferdsel i råker i isen som allerede er åpnet opp som følge av båttrafikk, da dette kan hindre isen i å legge seg på nytt, og forlenge en allerede inntruffet habitatforringelse.

4.6 Områder med ferdselsforbud

I utvidelsen av nasjonalparken foreslås det 3 områder med ferdselsrestriksjoner av hensyn til dyrelivet. Områdene utgjør viktige funksjonsområder for fugler i sommerhalvåret.

Forstyrrelser i hekketida kan påvirke hekkesuksess eller overlevelse gjennom økt energiforbruk, økt fysiologisk kostnad eller indirekte gjennom økt predasjon. Dersom fugleunger skremmes vekk fra foreldrene, blir de lett bytte for polarmåker, rev og andre rovdyr. For å beskytte de mest sårbare områdene ytterst i Bellsund mot forstyrrelser i hekketida for fugl og kalvingstida for rein foreslår vi å innføre et ferdselsforbud i et avgrenset område rundt Midterhuken, på Eholmen og på Mariaholmen i hekke/kalvingstida, se vedlegg 4.

Forstyrrelser i nærings- eller myteområdet (ferdsel på sjøen) kan påvirke fuglene direkte gjennom økte energetiske eller fysiologiske kostnader, og kan få konsekvenser for reproduksjon og overlevelse. Fartøy som kjører tett inntil land, eller har stor fart i sjøområder med fugl på vannet kan således føre til store forstyrrelser og skade. For å hindre forstyrrelse av viktige beite- og oppholdsområder i sjøen er forbudssonen lagt i et belte på 100 meter ut i sjøen.

Forbudsperioden begrenses til hekketida og avgrenses mellom 15.5. – 15.-8. Tidsrommet samsvarer med perioden med ferdselsforbud i alle naturreservater for fugl på Svalbard. Dette tidsintervallet vurderes formålstjenlig for å beskytte dyrelivet i den mest sårbare perioden og det vil være praktisk for brukerne at forbudsperioden er den samme som i naturreservatene for fugl.

Midterhuken

Midterhuken er den viktigste hekkekolonien i Bellsundområdet for flere arter sjøfugl, med ca. 145000 individer. Polarlomvi og krykkje er de mest tallrike artene. Ellers utgjør Midterhuken en viktig koloni for havhest, kortnebbgås, hvitkingås, polarmåke, og lunde. I hekketiden er det store konsentrasjoner av hekkende gjess og andre fugler i området Gåsbergkilen/Midterhuken. Topografien her er også slik at ilandstigning og ferdsel med stor sannsynlighet vil kunne føre til forstyrrelser, ettersom det er et relativt lite område med gresslette, før terrenget stiger i bratte fjellskrenter bak. Se bilde nedenfor. I tillegg er det mange reinsdyr som kalver akkurat i dette området, og som er sårbare for forstyrrelser. Vegetasjonen er også sårbar for tråkkskader.

De som ferdes i området Midterhuken/Gåsbergkilen i hekke- og eller kalvingstida denne perioden løper en stor risiko for å bryte bestemmelsene om aktsom ferdsel i Svalbardmiljøloven.

I 2017 – 2019 frarådet Sysselmannen ferdsel her i hekketida gjennom informasjon til publikum. Dette viste seg å ikke ha ønsket effekt, da det likevel skjedde ilandstigninger fra båter i den sårbare perioden. Sysselmannen mener det er grunnlag for å innføre et tidsbegrenset ferdselsforbud for å hindre forstyrrelse av viktige hekkekolonier, og et viktig kalvingsområde for rein.



Gåsbergkilen. Foto: Sysselmannen på Svalbard

Eholmen

Ærfugl-bestanden på Eholmen har de senere årene variert mellom 3000-4000 hekkende par. Dette utgjør opp mot 20 % av den totale ærfuglbestanden på Svalbard. På Eholmen hekker også ca. 1000 par hvitkinngås, og flere andre fuglearter. Uaktsom ferdsel på Eholmen i hekketida vil kunne utgjøre en betydelig forstyrrelse for alle individer som hekker her. Ettersom 20 % av ærfuglbestanden på Svalbard hekker her kan ferdsel få direkte innvirkning på bestandstall dersom det skjer ilandstigning på denne holmen.

Mariaholmen

Mariaholmen er en liten holme mellom Akseløya og Måseneset ved Gåsbergkilen. Her hekker det årlig ca. 300 par ærfugl, samt 250 individer hvitkinngås, en stor koloni av rødnebbterne og flere andre fuglearter. Mariasundet, som skiller holmen fra «fastlandet» er et svært viktig næringsområde for mange fuglearter, og i gruntområdene rundt Akseløya og Mariaholmen er det mye strøm, som gir stor næringstilførsel.

Fangstfolket som holder til på Akseløya sanker dun fra Eholmen, Mariaholmen og andre holmer i Bellsundområdet. Den begrensede tilstedeværelsen av fangstfolket har trolig bidratt til å bevare fuglepopulasjonene, da de har vent seg til disse menneskene, og har bidratt til å holde predatorer unna. Det foreslås derfor en forbudsbestemmelse som gir unntak i forbindelse med lovlig fangstvirksomhet.

5. Vernebestemmelser med kommentarer

Det foreslås endringer i verneforskriften for Nordenskiöld Land nasjonalpark, og under følger forslag til vernebestemmelser og kommentarer til hver enkelt bestemmelse. Endringene tar sikte på en klarere ordlyd og et bedre språk, samt en mer moderne og forenklet oppbygging av forskriften. Utover endringer som gjelder utvidelse av nasjonalparkens areal, motorferdsel på sjøis, isbryting og tre områder med ferdselsforbud, vurderes forslaget å innebære små endringer for brukerinteresser sammenlignet med dagens verneforskrift.

Eksisterende verneforskrift for Nordenskiöld Land nasjonalpark med foreslåtte endringer ligger som vedlegg 6. Før ikrafttredelse vil det bli laget en ny forskrift, og den eksisterende forskriften vil oppheves når den nye trer i kraft.

I de følgende gjengis utkast til reviderte bestemmelsen med kommentarer til endringene.

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å bevare et storslått, sammenhengende og i det vesentligste urørt arktisk dal- og kystlandskap med intakte naturtyper, økosystemer, arter, naturlige økologiske prosesser, landskap, kulturminner, som område for forskning og for opplevelse av Svalbards natur- og kulturarv.

Formålet er videre å ta vare på:

- a) store arealer med sammenhengende og frodig vegetasjon og verdifull moseflora
- b) store våtmarksområder og grunne sjøarealer; biotoper som er viktige hekke-, nærings- og myteområder for fugl
- c) områder med rikt fugleliv (vadefugl, gjess, dykkender og sjøfugl)
- d) velutviklede kvartærgeologiske formasjoner (pingoer og elveavsetninger, herunder et av de største elvedeltaene på Svalbard)
- e) viktige leveområder for isavhengig arter som Van Keulenfjorden og Van Mijenfjorden, herunder Fridtjovhamna og Rindersbukta
- f) Reindalen, den største av de isfrie dalførene på Spitsbergen
- g) verdifulle kulturminner.

Til § 1:

I oppdrag fra Klima- og miljødepartementet ble det gitt følgende føringer for endring av formålsbestemmelsen:

Sysselmannen skal foreslå endringer i formålet med fredningen av nasjonalparken, slik at dette blir dekkende for den utvidete parken og de natur- og kulturminneverdiene som finnes der.

Departementet ser det som viktig at Van Mijenfjorden og dens betydning som leveområde for is-avhengige og klimasårbare arter reflekteres i verneformålet.

Sysselmannen skal foreslå endringer i fredningsbestemmelsene, slik at disse gjenspeiler verneverdiene innenfor en utvidet nasjonalpark og behovet for beskyttelse av disse. Behovet for beskyttelse av is-

avhengige arter som sel og isbjørn mot forstyrrelse og annen negativ påvirkning skal vektlegges i fredningsbestemmelsene.

På bakgrunn av dette foreslås at det i formålsbestemmelsen tas inn et nytt punkt om at nasjonalparken særlig skal ivareta viktige leveområder for isavhengige arter og at Van Keulenfjorden og Van Mijenfjorden, herunder Fridtjovhamna og Rindersbukta, fremheves som viktige leveområder for isavhengige arter.

§ 2 Avgrensning og omfang

Nasjonalparken utgjør 3119 km² landareal (inkludert breer og ferskvann) og 1132 km² marint areal og berører gårdsnummer 1, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 22 og 23.

Grensene for nasjonalparken fremgår av vedlagte kart datert Klima- og miljødepartementet xx2021. Knekkpunktene skal koordinatbestemmes.

Til § 2:

Nasjonalparken utvides med et betydelig areal som omfatter fjordene Van Mijen og Van Keulen og mellomliggende landareal. Utvidelsen innebærer at det vedtas et nytt vernekart for nasjonalparken.

Dagens bestemmelse om at verneforskriften med kart skal oppbevares hos Sysselmanen på Svalbard, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet foreslås ikke videreført ettersom kartet vil publiseres elektronisk sammen med forskriften i lovdata.

§ 3 Forbud mot virksomhet og inngrep

Det er forbudt å iverksette virksomhet og inngrep som varig kan påvirke landskap, natur- og kulturmiljøet. Forbudet omfatter oppføring og plassering av midlertidige eller varige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av brakker, fremføring av luft- og jordledninger, terrenginngrep, graving, utfylling, flytting og henleggelse av masse, planering, anlegg av vei, kai og landingsplass, skrapping av havbunnen og jordoverflaten, drenering og annen form for tørrlegging, boring, sprenging, uttak av mineraler, olje og fossiler, bygging av broer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper og andre lignende tiltak. Opplistingen er ikke uttømmende.

Det er likevel tillatt med:

- a) bruk av tillatte fiske- og fangstredskaper
- b) nødvendig vedlikehold av bygninger og innretninger som er i bruk. Vedlikehold omfatter ikke ombygging, utvidelse eller større istandsetting
- c) opprydding, naturrestaurering og andre tiltak i samsvar med vedtatt avslutningsplan etter gruvevirksomheten i Svea/Lunckefjell.

Til § 3:

Første ledd:

Det foreslås noen språklige endringer i bestemmelsen for å gjøre denne mer tydelig, men uten realitetsinnhold i forhold til dagens utforming. Dagens formulering "Det må ikke iverksettes

virksomhet som varig kan påvirke landskap eller naturmiljø, som f.eks. ..." har medført at bestemmelsen har vært oppfattet som noe uklar: Det har blitt stilt spørsmål ved om oppramsingen er eksempler på tiltak som *kan* påvirke landskap eller naturmiljø varig, slik at denne vurderingen i hvert enkelt tilfelle må tas, og ikke som eksempler på tiltak som alltid krever søknad.

Det foreslås derfor en klar presisering av hvilken virksomhet og hvilke inngrep som er forbudt i nasjonalparken. Bestemmelsen tydeliggjør at virksomhet og inngrep som er oppregnet er forbudt. Bestemmelsen skal ta høyde for at også flere mindre inngrep i sum kan påvirke landskap og naturmiljø. Det er videre presisert at forbudet gjelder lignende tiltak som de opplistede og som kan påvirke landskap, natur- og kulturmiljøet og at opplistingen således ikke er uttømmende, jf. også formuleringen "Opplistingen er ikke uttømmende". Bestemmelsen innebærer ingen realitetsendring fra dagens § 4 pkt. 1.1, men en klargjøring av virksomhet og inngrep som er forbudt.

Annet ledd:

Dagens bestemmelse om at forbudet ikke er til hinder for bruk av tillatte fiske- og fangstredskaper videreføres i bokstav a). Med tillatte fiske- og fangstredskaper menes det som er tillatt etter annet regelverk som gjelder for høsting av marine ressurser, samt for fiske og fangst etter høstingsforskriften på Svalbard.

I tillegg foreslås det tatt inn i b) en ny bestemmelse om at det er tillatt med nødvendig vedlikehold av bygninger og innretninger som er i bruk. Med dette menes vanlig enkelt vedlikeholdsarbeid for å holde bygninger og innretninger vedlike med samme standard og for samme bruk, for eksempel etter isbjørnskade eller råte. Slike reparasjoner vil ikke være i strid med verneformålet og det er ikke nødvendig at forvaltningsmyndigheten behandler en søknad om dispensasjon. Det skilles mellom vanlig og enkelt vedlikehold og mer omfattende arbeider som istandsetting og ombygging hvor større deler av bygningsmassen må skiftes ut. Istandsetting og ombygging bør omsøkes og det foreslås at forskriftens bestemmelse om at det kan gis tillatelse til ombygging presiserer at det også kan gis tillatelse til istandsetting. Ved tvil om grensen mellom vedlikehold og istandsetting avgjøres dette av forvaltningsmyndigheten, dvs. Sysselmannen. Det er en forutsetning for vedlikehold at bygninger og innretninger er lovlige. Det betyr at innretninger som det er gitt midlertidig tillatelse til ikke kan vedlikeholdes etter at tidsperioden tillatelsen gjelder for er utløpt.

Stortinget vedtok at kulldriften i gruvene Svea og Lunckefjell skal avvikles og områdene ryddes i *Prop. 1 S (2017-2018), for budsjettåret 2018 Svalbardbudsjettet*. Ved opphør av denne virksomheten følger det av Svalbardmiljøloven § 64 at området skal ryddes og så vidt mulig føres tilbake til opprinnelig utseende. Dette arbeidet er godt i gang og utføres i henhold til to avslutningsplaner (avslutningsplan for fase 2A og avslutningsplan for fase 2B) vedtatt av Sysselmannen. Opprydningen er planlagt slutført i løpet av 2024. Ettersom opprydningen kan innebære tiltak i strid med forbudet i første ledd, foreslås det en egen bestemmelse i annet ledd bokstav c) slik at opprydningen kan fortsette i henhold til besluttet plan. Bestemmelsen vil også omfatte vedtatte endringer i disse planene som evt. skjer etter utvidelsen av nasjonalparken.

§ 4 Ferdseil og sykling

All ferdsel skal foregå på en måte som ikke skader, forsøpler eller på annen måte forringer naturmiljøet eller kulturminner eller fører til unødig forstyrrelse av mennesker eller dyreliv.

All ferdsel i perioden 15.mai – 15.august er forbudt på Midterhuken, Eholmen og Mariaholmen i område som vist på kart i vedlegg 2.

Sykling på barmark er forbudt.

Miljødirektoratet kan ved forskrift forby eller regulere enhver ferdsel i hele eller deler av nasjonalparken, dersom det anses nødvendig for å unngå forstyrrelse av dyrelivet eller slitasje på vegetasjon eller kulturminner.

Til § 4:

Første ledd:

Dagens bestemmelse om hensynsfull ferdsel er fremgår også av Svalbardmiljøloven § 73 annet ledd. Bestemmelsen foreslås videreført i forskriften av informasjonshensyn og det foreslås at bestemmelsen gjøres likelydende som lovens bestemmelse ved at det presiseres at førsøpling ikke skal skje.

Annet ledd:

Det foreslås innført ferdselsforbud på de viktige hekkekoloniene Midterhuken, Eholmen og Mariaholmen. Områdene er viktige funksjonsområder for rein, og for fugl i hekketida og forbudet avgrenses derfor tidsmessig til perioden 15. mai – 15. august. Den geografiske avgrensningen fremkommer gjennom de røde forbudssonene på vernekartet.

Tredje ledd:

Dagens forskrift har et generelt forbud mot bruk av sykkel. Det anses tilstrekkelig med et forbud mot bruk av sykkel på barmark for å unngå terrengslitasje. Med sykkel menes vanlig sykkel og ikke bruk av sykkel med elektrisk hjelpemotor. Bruk av sykkel med elektrisk hjelpemotor er å anse som motorferdsel og reguleres av forskrift om motorferdsel på Svalbard.

Fjerde ledd:

Bestemmelsen om at Miljødirektoratet ved forskrift kan forby eller regulere enhver ferdsel i hele eller deler av nasjonalparken dersom det anses nødvendig for å unngå forstyrrelse av dyrelivet eller slitasje på vegetasjon eller kulturminner foreslås videreført.

§ 5 Forbud mot motorferdsel på sjøis og bruk av luftfartøy

Motorferdsel på sjøis er forbudt. Det er likevel tillatt med:

- a) nødvendig kryssing av Van Mijenfjorden, for fastboende, på korteste farbare rute i område som vist på kart i vedlegg 3.
- b) nødvendig ferdsel på sjøis på korteste farbare rute langs land for adkomst til hytter innenfor strekningen Kapp Scollin – Kapp Amsterdam.

Bruk av luftfartøy under 300 meter til og med 1 nautisk mil fra land og landing er forbudt. Det er forbudt å fly nærmere enn en nautisk mil fra større, kjente konsentrasjoner av pattedyr og fugl.

Til § 5:

Bestemmelsene i forskrift om motorferdsel på Svalbard gjelder i tillegg til verneforskriften, og ved eventuell motstrid vil vernebestemmelsene gå foran bestemmelsene i motorferdselsforskriften. Denne medfører at det i nasjonalparken vil være forskjellig regulering av hvor fastboende og tilreisende kan ferdes med snøskuter og beltebil.

Første ledd:

Det foreslås som utgangspunkt et forbud mot motorferdsel på sjøis. Bestemmelsen angir videre i hvilke tilfeller bruk av snøskuter på sjøis likevel foreslås tillatt. Unntakene skal ivareta praktiske behov hvor det er nødvendig å krysse fjorden, bl.a. for adkomst til hytter

I bokstav a) foreslås det en adgang for fastboende til kryssing av Van Mijenfjorden på korteste farbare rute, innenfor et krysningsareal som anvist på kart. Med *kryssing* menes at det åpnes for ren transport over sjøisen. Det er ikke adgang til ubegrunnede stans, eller rene opphold på isen. Begrunnede stans som f.eks sjekk av slede/utstyr, sjekk av isdybde ol. vil være tillatt. Kryssingen må være *nødvendig* og i dette ligger at kryssingen skal avgrenses til å kunne komme seg over til land på den andre siden hvor den som krysser har lov til å kjøre. Hvor *korteste, farbare rute* er vil kunne variere fra år til år og er derfor ikke avmerket på kartet. Som det fremgår av kartet gjelder adgangen til å krysse fjorden ikke Fridtjofhamna og Rindersbukta. Rindersbukta avgrenses geografisk til en rett linje mellom Ottoneset og Fagerstadneset.

I bokstav b) foreslås det en adgang til ferdse på sjøis på korteste farbare rute langs land fra Kapp Scollin – Kapp Amsterdam for tilkomst til hytter i nasjonalparken. Bestemmelsen omfatter alle hytter, også næringshytta Slettebu. Når det gjelder adkomst til hytter som ligger i Sør-Spitsbergen nasjonalpark og hvor kryssing av Van Keulenfjorden er nødvendig, foreslås det en bestemmelse i § 9 c) om at Sysselmannen kan gi tillatelse til slik ferdse i tråd med tilsvarende regulering for Sør-Spitsbergen nasjonalpark. Det gjelder videre egne regler for melding om ferdse videre inn i Sør-Spitsbergen nasjonalpark i henhold til gjeldende turistforskrift.

Annet ledd:

Det foreslås en videreføring av dagens forbud mot landing med luftfartøy og lavtflyvning. Forbud mot å fly nærmere enn 1 nautisk mil fra større kjente konsentrasjoner av pattedyr og fugl fremgår av Svalbardsmiljøloven § 83 tredje ledd, men foreslås likevel videreført i forskriften av informasjonshensyn ettersom luftfartøy reguleres i forskriften. Bestemmelsen om at forbudet mot overflyvning gjelder så langt værforholdene tillater det, foreslås tatt ut av bestemmelsen ettersom bestemmelsen fremstår som uklar. Det vil være tillatt å fly lavere og lande dersom det oppstår en nødsituasjon/sikkerhetsrisiko ut fra nødrett.

§ 6 Forbud mot isbryting

Isbryting er forbudt i alle fjorder. Forbudet gjelder all bryting av is.

Ferdse som opprettholder åpne råker i fjordisen er forbudt.

Til § 6:

Bestemmelsen om forbud mot isbryting er ny. Forslaget er i samsvar med praktiseringen av aktsomhetsbestemmelsen i Svalbardsmiljøloven § 73 og er nærmere omtalt i kap. 4.3.

§ 7 Forbud mot forurensning

All forurensning til luft, vann eller grunnen som medfører eller kan medføre skade eller ulempe for miljøet er forbudt med unntak av forurensning som skyldes tillatt motorisert ferdsel.

Det er forbudt å etterlate eller tømme avfall.

Stoffer og gjenstander som kan skade planter og dyr, som er skjemmende eller som kan medføre fare for forurensning må ikke lagres eller etterlates.

Til § 7:

Det foreslås at dagens bestemmelse om forbud mot forurensning videreføres.

§ 8 Unntak for politioppgaver, tilsyn og utrykning for brann- og redningstjeneste

Gjennomføring av politioppgaver, samt utrykning for brann- og redningstjeneste, kan om nødvendig skje uten hinder av bestemmelsene i forskriften. Sysselmannen kan utføre nødvendig tilsyn uten hinder av bestemmelsene i forskriften.

Til § 8:

Dagens adgang til motorferdsel for brann-, eller redningstjenestens utrykning foreslås videreført. Sysselmannen har behov for bruk av helikopter i ulike sammenhenger, både for gjennomføring av politioppgaver og ved tilsyn. I ny bestemmelse foreslås det derfor presisert at det kan utføre politioppgaver (også utenom utrykning) uten hinder av vernebestemmelsene. Bestemmelsen foreslås utarbeidet etter samme ordlyd som Svalbardmiljøloven § 77. Det forutsettes at nødvendig øvelseskjøring ikke skjer innenfor verneområdene.

§ 9 Tillatelse etter søknad

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

- a) istandsetting, ombygging og mindre utvidelse av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger
- b) gjenoppbygging av bygninger, anlegg og innretninger som er ødelagt ved brann eller naturskade
- c) motorferdsel på sjøis på Van Keulenfjorden for fastboende
- d) tiltak i forbindelse med etablering og drift av fangststasjoner
- e) landing med luftfartøy i forbindelse med tilsyn, vedlikehold og drift av navigasjonsmidler, kommunikasjonsanlegg og værstasjoner
- f) sikring og opprydding av oljeboringslokaliteter
- g) utslipp av gråvann fra hytter.

Tillatelsen skal vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som tillatelsen kan få for natur- og kulturmiljøet, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Til § 9:

Dagens § 6 om dispensasjoner/tillatelser i forskriften foreslås oppdelt slik at det blir en egen bestemmelse om i hvilke tilfeller Sysselmannen kan gi tillatelse etter søknad og en egen bestemmelse om at Sysselmannen kan gi dispensasjon etter Svalbardmiljøloven § 22, ny § 10.

Dagens bestemmelse foreslås videre endret slik at det ikke lenger skal være vilkår for tillatelse etter de spesifiserte bestemmelsene at tiltaket ikke er i strid med verneformålet eller kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Nevnte vilkår er fastsatt som vilkår for dispensasjon etter Svalbardmiljøloven § 22. Det er i samsvar med reguleringsteknikk for verneområder at slike vilkår først og fremst benyttes for å avgrense muligheten for å gi dispensasjon etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen og som ellers ville kunne åpnet for å gi dispensasjon til svært omfattende tiltak. I prosessen er det tatt stilling til hva slags type virksomhet forvaltningsmyndigheten skal kunne gi tillatelse til og når dette er nærmere avgrenset, anses det ikke å være behov for å sette dette vilkåret. Forvaltningsmyndigheten må likevel i behandlingen av en søknad etter § 9 vurdere hvordan en tillatelse vil virke inn på verneverdiene og om de ulike hensynene samlet sett tilsier at det bør gis en tillatelse og eventuelt på hvilke vilkår. Søker har ingen rett til å få tillatelse etter § 9, men bestemmelsene tilsier at det skal være mulig å få tillatelse til virksomhet som angitt, f.eks. bruk av luftfartøy for tilsyn med fyrlykter. Den sterke vektleggingen av å opprettholde et tilnærmet uberørt miljø på Svalbard og verneformålet for nasjonalparken tilsier ikke en mer liberal praksis av bestemmelsen enn tidligere. Forslaget er således ikke ment å føre til en mer liberal praksis enn idag.

Til første ledd bokstav a:

Dagens bestemmelse om ombygging og mindre tilbygg til bygninger foreslås videreført med noen endringer. Ettersom det kan være behov for endringer også av anlegg og innretninger, foreslås dette tatt med i bestemmelsen, samt at det også kan gis tillatelse til istandsetting. Grensen mellom istandsetting og vedlikehold er nærmere presisert i kommentarene til § 3. Ettersom en utvidelse ikke nødvendigvis er hensiktsmessig som et tilbygg, bør bestemmelsens ordlyd endres slik at det fremgår at det kan gis tillatelse til mindre utvidelser. Dette omfatter også tilbygg.

Til første ledd b, d og e:

Bestemmelsene er en videreføring av dagens forskrift. I bokstav b foreslås det presisert at det kan gis tillatelse til oppføring av anlegg og innretninger i tillegg til bygninger (som angitt i dagens bestemmelse) når disse er gått tapt ved brann og naturskade. Det er gjort enkelte språklige forenklinger i bestemmelsen. Adgangen til å gi tillatelse til landing med luftfartøy i bokstav e) foreslås i tillegg utvidet til å omfatte tilsyn, vedlikehold og drift av kommunikasjonsanlegg som følge av behov i forbindelse med drift av værstasjoner og kommunikasjonsanlegg.

Til første ledd bokstav c:

I tråd med reguleringene som foreslås om motorferdsel på sjøis og som er omtalt over, foreslås det en egen bestemmelse om at det kan gis tillatelse til fastboende for motorferdsel på sjøis på Van Keulenfjorden, tilsvarende likelydende bestemmelse i Sør-Spitsbergen nasjonalpark. Dette på

bakgrunn av at nasjonalparken grenser til Sør-Spitsbergen nasjonalpark og det anses hensiktsmessig å ha samme regulering i begge nasjonalparkene for ferdsel på sjøisen i Van Keulenfjorden.

Til første ledd bokstav f:

Det ligger fem oljeboringslokaliteter innenfor verneområdet inkludert foreslått utvidelsesarealet. Fire av disse ligger i eksisterende nasjonalpark, mens lokaliteten ved Blåhuken er i området som foreslås innlemmet i nasjonalparken. Sikring eller opprydding av disse lokalitetene vil kunne komme i konflikt med vernebestemmelsene og det er derfor foreslått en bestemmelse om at det kan gis tillatelse til tiltak for dette formålet.

Til første ledd g:

Som følge av forbudet mot forurensning og utvidelsen av nasjonalparken, er det behov for å kunne gi tillatelse til utslipp av gråvann fra hytter i nasjonalparken. Søknader om utslipp av gråvann fra hytter behandles i dag av Sysselmannen etter forurensningsforskriften og det legges til grunn at dette kan vurderes og behandles samlet etter begge regelverk.

Til annet ledd

Annet ledd er en videreføring av dagens bestemmelse om krav til begrunnelsen av vedtaket.

§ 10 Dispensasjon fra bestemmelsene

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon fra bestemmelsene i denne forskriften etter Svalbardmiljøloven § 22.

Til § 10:

Det foreslås at forskriften opplyser om at det kan gis dispensasjon etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i Svalbardmiljøloven § 22. Dagens bestemmelse om at det kan dispenseres fra vernebestemmelsene når vitenskapelige eller særlige grunner for øvrig taler for det (i § 6 annet ledd) foreslås som følge av dette tatt ut av forskriften da innholdet i bestemmelsen er likelydende med når det kan gis dispensasjon etter § 22. Dette innebærer således ingen realitetsendring fra dagens forskrift, men kun en opprydding i forskriften for å sikre samsvar mellom verneforskriften og Svalbardmiljøloven.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Sysselmannen på Svalbard er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

Forvaltningsmyndigheten kan utarbeide en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging og informasjon. Planen skal godkjennes av Miljødirektoratet etter samråd med Riksantikvaren.

Til § 11:

Bestemmelsen er en videreføring av dagens forskriftsbestemmelse om forvaltningsmyndighet. Det foreslås videre at det fremgår av forskriften at det kan utarbeides en forvaltningsplan og at planen skal godkjennes av Miljødirektoratet i samråd med Riksantikvaren. Bestemmelsen er i samsvar med dagens praksis for utarbeidelse av forvaltningsplaner på Svalbard.

§ 12 Straff

Overtredelser av bestemmelser og vedtak gitt i eller i medhold av denne forskriften straffes etter Svalbardmiljøloven § 99.

Til § 12:

Eksisterende straffebestemmelse i Svalbardmiljøloven § 99 ble endret i juni 2019 og dagens straffebestemmelse i verneforskriften § 9 er ikke oppdatert i tråd med denne endringen. Straffebestemmelsen i § 16 i verneforskriften foreslås endret som følge av dette og bestemmelsen foreslås utformet slik at den opplyser om at Svalbardmiljølovens bestemmelser om straff gjelder for overtredelser av forskriften og vedtak med hjemmel i forskriften.

§ 13 *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft straks

6. Navn på verneområde

Sysseimannen mener det bør vurderes om navnet Nordenskiöld Land nasjonalpark er hensiktsmessig nå når hele Van Mijenfjorden, nordre halvdel av Van Keulenfjorden og hele Nathorst Land inkluderes. Van Mijenfjorden vil nå ligge mest sentralt i nasjonalparken, og verneformålet tilsier også at fjorden om mulig bør gjenspeiles i navnet. Sysseimannen har imidlertid ikke utredet navnespørsmålet nærmere.

Dersom høringspartene har forslag om nytt navn for nasjonalparken bes det om innspill på dette.

7. Parallell regelverksprosess

Parallelt med forslaget til utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark pågår et større arbeid med endringer i miljøregelverket for Svalbard. Foreslåtte endringer i det øvrige miljøregelverket kan få innvirkning på restriksjonsnivåer i verneområdene, slik som Nordenskiöld Land nasjonalpark.

Foreslåtte endringer i miljøregelverket som overlapper med Nordenskiöld Land nasjonalpark tas ikke med i denne prosessen da det hører til en mer overordnet vurdering av nødvendige restriksjoner for å redusere samlet belastning fra ferdsel på Svalbard.

8. Konsekvenser av verneforslaget

8.1 Konsekvenser for naturmiljøet

Ved å innlemme de foreslåtte områdene i nasjonalparken vil viktige habitater for isavhengige arter og områder med andre natur- og kulturverdier få et sterkere vern mot inngrep og forstyrrelser.

Noen områder har et ekstra behov for beskyttelse utover de generelle vernebestemmelsene for nasjonalparken. Midterhuken med Gåsbergkilen er svært sårbare områder, for særlig gås i hekketida og er også kalvingsområde for reinsdyr. På Midterhuken er vegetasjonen er også sårbar for tråkk og slitasje fra ferdsel. Ferdseisforbudet vil sikre at disse sårbare områdene blir beskyttet mot ferdsel og forstyrrelse sommerstid. Eholmen og Mariaholmen er viktige hekkelokaliteter som foreslås beskyttet gjennom et ferdselsforbud.

Gjennom restriksjonene for motorferdsel på fjordisen vil isavhengige arter få en større beskyttelse mot forstyrrelser, og styrke mulighetene for overlevelse og reproduksjon i den mest sårbare perioden. Fridtjovhamna og Rindersbukta er spesielt viktige, og i disse områdene blir det også forbudt med kryssing av fjorden med motorkjøretøy vinterstid. Forbudet mot isbryting vil ytterligere bidra til å sikre sjøisen som viktig habitat for de isavhengige artene.

På grunn av bestemmelsen om lavtflyving vil det nå ikke være tillatt med luftfartøy under 300 meter i det nye utvidelsesområdet. Dette vil bidra til mindre forstyrrelse av fauna i et større område.

8.2 Konsekvenser for bruk av området

Med unntak av Svea ligger utvidelsen av Nordenskiöld Land nasjonalpark utenfor arealplanområdene på Svalbard og konsekvenser av utvidelsen måles opp mot dagens eksisterende regelverk utenfor arealplanområdene. Det strenge miljøregelverket på Svalbard innebærer at foreslåtte endringene samlet sett har små konsekvenser for mange av aktivitetene som per i dag reguleres av Svalbardmiljøloven.

Eksisterende bruk av området begrenser seg i all hovedsak til forskningsaktivitet, turistnæring og lokal bruk, deriblant hytteiere.

Vernet er ikke til hinder for bruk av hytter og verneforskriften vil ha bestemmelser som sikrer nødvendig adkomst til hyttene (se avsnitt om motorferdsel) og som sikrer at hytteiere i stor grad kan benytte områdene som tidligere.

Etter vernebestemmelsene kan man fritt utføre nødvendig vedlikehold på hyttene som ligger i det foreslåtte verneområdet. Tiltak utover vanlig vedlikehold slik som istandsetting ved større skader, ombygging og mindre utvidelser til eksisterende bygninger, samt gjenoppbygging av bygninger som er ødelagt ved brann eller naturskade, må omsøkes etter verneforskriftens § 13. Dette samsvarer i stor grad med det som også gjelder i dag i dagens nasjonalpark.

Utvidelsen av verneområdet vil omfatte 54 hytter, der tiltak knyttet til disse per i dag behandles etter Svalbardmiljøloven § 57. Bestemmelsen i verneforskriften vil bli noe strengere, da det nå må søkes om alle tiltak knyttet til istandsetting og bruksendring, mens det i Svalbardmiljøloven kun må søkes om tiltak som endrer anleggets karakter eller som får virkninger for naturmiljøet.

Motorferdsel

Verneforskriften regulerer motorferdsel både på sjøis og på land, samt bruk av luftfartøy.

Det innføres et forbud mot motorferdsel på sjøis, med åpning for å krysse Van Mijenfjorden korteste farbare vei, slik at man beholder tilkomst som fastboende har til områdene sør for fjorden på vinterstid. Forbudet innebærer at man ikke kan oppholde seg på isen eller stanse her med snøskuter eller annet motorisert kjøretøy. For allmenheten vil det innebære at opplevelse/friluftsliv knyttet til ferdse på sjøis begrenses til transportetappen. For turoperatørene innebærer forbudet at de ikke kan tilby motorisert sightseeing på sjøisen som et reiselivsprodukt, og forbudet vil begrense muligheten for nåværende rundturer fra Barentsburg/Isfjord radio som kjører innom Van Mijenfjorden før turen går videre opp Reindalen.

Motorferdselbestemmelsen vil ikke hindre hytteeiere ankomst til hyttene, herunder tilkomst til næringshytta i Slettvika for turoperatør med gjestefølge, slik at bruk av hytter kan fortsette som før.

Det har både i 2018, 2019 og 2020 vært etablert et midlertidig forbud mot motorferdsel på sjøis i området som nå foreslås for vern (med unntak av Fridtjovhamna) fra Sysseimannen med hjemmel i motorferdsel forskriften § 10. Et slikt forbud mot ferdse på fjordene er med bakgrunn i de siste års stengning heller ikke noe nytt hverken for fastboende eller turistnæringen. Et permanent forbud vil i så måte skape en mer forutsigbar situasjon.

Fangstvirksomhet berøres også av forbud mot motorferdsel på sjøis som vil gi en viss begrensning i muligheten for motorferdsel vinterstid. Det vil imidlertid være en åpning for å gjøre unntak for ferdse for fangstvirksomheten etter § 12 c). Et forbud mot motorferdsel på sjøisen i Fridtjovhamna og Rindersbukta vil kunne legge begrensninger for motorferdsel i disse områdene i forbindelse med seljakt. Disse to områdene utgjør imidlertid en relativt liten del i forhold til hele fangstområdet. Høstingsforskriften forbyr bruk av motorkjøretøy til lokalisering eller forfølgning av fauna eller til avledning av dyrets oppmerksomhet fra jegeren, samt å løsne skudd fra motorkjøretøy. Forbudet vil dermed trolig først og fremst begrense muligheten for uttransport av felte dyr.

Turistvirksomhet

Nordenskiöld nasjonalpark samt utvidelsesområdet brukes lite til turistvirksomhet sommerstid, det meste av slik virksomhet er langt til vinterstid og foregår på snødekt mark.

Organisert ferdse med snøskuter blir ikke berørt av reviderte vernebestemmelsene, da gjeldene regulering som tillater turoperatører å arrangere turer med snøskuter blir videreført, men se regulering på sjøis under avsnitt for motorferdsel.

Det er flere ski- og hundeturer som er innom området, både de som starter i det skuterfrie området øst for Longyearbyen, samt skiturister som krysser Spitsbergen på langs eller på tvers. Verneforskriften begrenser ikke ferdse til fots, hundeturer eller skiturer, og vernet vil ikke føre til noen endring av dagens situasjon for disse aktivitetene.

Skiturister som skal gå Svalbard på langs blir gjerne hentet med snøskuter på grensa til Sør-Spitsbergen nasjonalpark i sør. Slik transport bestilles gjerne hos en av turoperatørene, som må søke om dispensasjon for motorferdselen over Nathorst Land. Etter dagens regelverk må slik aktivitet omsøkes, og kan fortsatt omsøkes etter verneforskriften. Vernet vil derfor ikke føre til noen endring av nåværende situasjon.

Cruisenæringen har historisk sett brukt over 30 ilandstigningsplasser i det foreslåtte området. På grunn av sårbart dyreliv og slitasjesvak vegetasjon foreslås det et ferdseforbud i Midterhuken og Eholmen. Midterhuken er en av lokalitetene passasjerskipene bruker til ilandstigning, og den blir nå utilgjengelig for dette formålet etter nye vernebestemmelser. Eholmen er meget lite brukt, med 20 registrerte ilandstigninger siden 1996 og forbudet regnes ikke å få innvirkning på virksomheten.

Mariaholmen er etter det vi kjenner til ikke brukt som ilandstigningspunkt. Vernebestemmelsene regulerer ikke øvrig ferdsel fra passasjerskip, som kan videreføres etter eksisterende situasjon.

Fangstvirksomhet

Store deler av jakt- og fangstområder til Svalbard Fangst ligger innenfor dagens Nordenskiöld Land nasjonalpark. Det foreslås nye bestemmelser om vern av dyrelivet, men adgangen til jakt og fangst foreslås videreført og det vil således fortsatt være mulighet for selve fangstaktiviteten.

Svalbardmiljøloven og forskrift om høsting på Svalbard vil regulere fangstvirksomheten i nasjonalparken.

En konsekvens av utvidelsen er at selve fangststasjonen på Akseløya med alle bistasjoner nå vil bli liggende inne i nasjonalparken. Det betyr at alle fysiske tiltak/inngrep på stasjonen, utover vanlig vedlikehold, i utgangspunktet vil være forbudt. Det vil imidlertid fortsatt vært en spesifikk dispensasjonshjemmel for tiltak i forbindelse med etablering og drift av fangststasjoner. Søknader om tiltak må vurderes opp mot formålet med nasjonalparken.

Ferdseisforbudet som foreslås på Midterhuken, Eholmen og Mariaholmen har unntak for lovlig fangstvirksomhet, og denne aktiviteten blir derfor ikke berørt av bestemmelsen.

Vitenskapelig virksomhet

Vitenskapelig virksomhet defineres som både forskning og høyere utdanning (Ot.prp. om høyere utdanning, side 53 og side 192). Sysselmannen legger til grunn at også miljøovervåking skal anses som vitenskapelig virksomhet.

Vitenskapelig virksomhet kan berøres av verneforskriftens § 3 vern av landskap og miljø, § 5 motorisert ferdsel og § 6 forbud mot isbryting. Det er krav om registrering av all forskningsaktivitet gjennom portalen RiS (Research in Svalbard). Gjennom denne portalen vil det framgå om forskningsaktiviteten krever søknad eller ikke, og eventuell søknad sendes Sysselmannen direkte gjennom denne.

Inngrepsbestemmelsen i nåværende nasjonalpark videreføres i utvidelsesområdet, noe som innebærer et forbud mot inngrep og annen virksomhet som kan påvirke landskap, natur- og kulturmiljøet. Etablering av nye installasjoner i verneområdet for forskning og overvåking krever tillatelse etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen slik som i dag og vil måtte behandles av Sysselmannen etter Svalbardmiljøloven § 22. Adgangen til dispensasjon er begrenset til tiltak som ikke er i strid med verneformålet eller påvirker verneverdiene nevneverdig. Sammenlignet med dagens regulering etter Svalbardmiljølovens § 57 vil dette gi en mer begrenset mulighet til å sette ut installasjoner i terrenget til forskning og andre formål.

Skipstrafikk

Verneforslaget omfatter hele Van Mijenfjorden og de deler av Van Keulenfjorden som ligger utenfor Sør-Spitsbergen nasjonalpark. Verneforslaget innebærer lite endringer for skipstrafikk, men et ferdselsforbud på Midterhuken vil gjøre denne lokaliteten utilgjengelig for ilandstigning fra passasjerskip, se avsnitt om turistvirksomhet.

Det foreslås også et forbud mot isbryting i fjordene. Etter dagens regelverk må isbryting i stor grad anses for å være forbudt etter § 73, annet ledd når denne skader eller forringer naturmiljøet, eller fører til unødig forstyrrelse av dyrelivet. Det har årlig etter søknad vært gitt noen tillatelser til isbryting, bl.a. for å sikre forsyninger til Longyearbyen. Etter nedleggelsen av Svea gruver er det ikke

noen tilsvarende næringsvirksomhet i Van Mijenfjorden som tilsier behov for isbryting. Forbudet regnes ikke å få store konsekvenser for skipstrafikk ettersom dette er en aktivitet som ikke foregår i stort omfang per i dag.

Forurensning

Bestemmelsene om forurensning i dagens forskrift foreslås videreført. Verneforskriften legger ikke opp til en strengere linje enn ny forurensningsforskrift som trer i kraft 01.01.2020, med tanke på utslipp av gråvann fra hytten og det foreslås en egen bestemmelse i § 13 om at det kan gis tillatelse til utslipp av gråvann fra hytter. Forslaget om forbud mot støy antas ikke å medføre begrensninger i dagens bruk, men innebærer at aktivitet som kan innebære støyforurensning må tilpasses bestemmelsen.

9. Økonomiske og administrative konsekvenser

Offentlige kostnader

De offentlige kostnadene ved utvidelse av nasjonalparken vil først og fremst knytte seg til utvidet behov for tilsyn og oppsyn og ressursbruken som knytter seg til dette.

Administrative kostnader

Utvidelse av nasjonalparken må sees i sammenheng med de endringene som for øvrig skjer i miljøregelverket på Svalbard. Det kreves informasjons- og veiledningsarbeid knyttet til dette. I tillegg vil det kreve noe behandling av søknader, men trolig i omtrent samme størrelsesorden som i dag. Det er derfor ingen større administrative konsekvenser som kan forventes som følge av verneforslaget.

Sysselemanden kan ut over dette ikke se det vil påløpe privatøkonomiske eller samfunnsmessige kostnader av større betydning, som følge av utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark og endringer i vernebestemmelsene.

10. Kilder

- Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren på Svalbard. Befaringsrapport nr. 03/2018. Oljeboringslokaliteter.
 - Hagen m.fl. (2018) Avslutningsplan for Svea. Kunnskapsstatus for naturmiljø og kulturmiljø. NINA rapport 1578
 - Høringsinnspill til oppstartsmeldingen om brukerinteresser i utredningsområdet for utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark
 - Norsk Polarinstitut (2010) Cruiseshåndbok for Svalbard. Polarhåndbok nr. 14.
 - Norsk Polarinstitut (2014) Kunnskapsgrunnlag for de store nasjonalparkene og fuglereservatene på Vest-Spitsbergen. Kortrapport 028.
 - Norsk Polarinstitut (2018) Kunnskapsgrunnlaget for Sentral-Spitsbergen. Rapportserie 150.
 - Norsk Polarinstitut (2019) Kunnskapssammenstilling i forbindelse med utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark.
 - Store Norske Spitsbergen Grubekompani (2020). Avslutningsplan for Svea fase 2B. 28.02.2020.
-
- Opplysninger fra Vardø sjøtrafikksentral (VTS) og Barentswatch

Vedlegg

Vedlegg 1. Forslag til utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark

Vedlegg 2. Detaljkart over Svea

Vedlegg 3. Forbud mot motorferdsel på sjøis

Vedlegg 4. Områder med ferdselsforbud

Vedlegg 5. Oversikt over bygninger i forslag til utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark

Vedlegg 6. Forskrift for Nordenskiöld Land nasjonalpark